



กรมพัฒนาที่ดิน  
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

# แผนการใช้ที่ดิน

## ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์  
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๐



# แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์  
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10

กรมพัฒนาที่ดิน  
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

## คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้



หลักกรดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ  
กันยายน  
2564



## สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
<b>บทที่ 1 บทนำ</b>	<b>1-1</b>
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
<b>บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป</b>	<b>2-1</b>
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-1
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-6
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-9
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-13
<b>บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ</b>	<b>3-1</b>
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-5
3.3 ทรัพยากรดิน	3-8
<b>บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน</b>	<b>4-1</b>
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-8
<b>บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน</b>	<b>5-1</b>
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1



## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
<b>บทที่ 6</b> แผนการใช้ที่ดิน	<b>6-1</b>
6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-14
<b>บทที่ 7</b> การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	<b>7-1</b>
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-2
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
<b>เอกสารอ้างอิง</b>	<b>อ</b>



## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2532-2561	2-6
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-10
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-14
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-15
2-5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-16
2-6	โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-16
2-6	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-20
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2	แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-5
3-3	หน่วยแผนที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-10
3-4	สมบัติดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-11
3-5	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-14
5-1	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่นอกเขตชลประทาน	5-4
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่ในเขตชลประทาน	5-7
6-1	นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	6-2
6-2	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	6-5
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-5
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-7
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)	7-8



## สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-3
2-2	ภูมิประเทศ ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-4
2-3	ความสูงระดับทะเลปานกลาง ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-5
2-4	เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-7
2-5	สมดุลงบของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-8
2-6	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-13
2-7	สัดส่วนคร่าวเรือเกษตร ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-15
2-8	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-18
2-9	รูปแปลงที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-19
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-2
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-3
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-4
3-4	ทรัพยากรน้ำ ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-6
3-5	โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-7
3-6	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-12
3-7	ทรัพยากรดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-13
3-8	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-15
3-9	ความลาดชัน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-16
3-10	ดินปัญหา ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-17
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	4-7
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	4-8
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	6-6
6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	6-14



## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ขึ้น

#### 1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

#### 1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

#### 1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล



#### 1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งของเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล เป็นต้น

### 1.5 นิยามศัพท์

#### 1.5.1 ที่ดิน (Land)

**“ที่ดิน”** หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

**“ที่ดิน”** ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

**“ที่ดิน”** หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)



### 1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขอบเขตการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

### 1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

### 1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน



1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระงับป้องกัน รักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ที่ดินในการเกษตรกรรม

## 1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์”



## บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

### 2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอกุยบุรี มีเนื้อที่ 533.27 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 333,291 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลสามกระชาย อำเภอกุยบุรี ตำบลไร่เก่าและตำบลไร่ใหม่ อำเภอสสามร้อยยอด

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ่อนอก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลสามกระชายและตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ สหภาพเมียนมาร์

การคมนาคมของตำบลหาดขาม มีถนนสายหลัก คือ ถนนสาย 1002 เป็นเส้นทางจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (เพชรเกษม) ไปยังบ้านรวมไทย

### 2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านหนองเกด	นายพงศกร คงเพชร	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 2	บ้านไร่บน	นายอเนก ศุภระศร	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 3	บ้านหาดขาม	นายเทิดศักดิ์ อิ่มโอษฐ์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 4	บ้านโป่งกะสัง	นายทวี แก้วกวย	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 5	บ้านยางชุม	นายไพบุลย์ เซยชิด	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 6	บ้านยางชุมเหนือ	นายอรุณชัย สมมิตร	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 7	บ้านรวมไทย	นายนิติพัฒน์ แน่นแคว้น	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 8	บ้านพุดอน	นายภราดร ศรีสวัสดิ์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 9	บ้านย่านซื่อ	นายยุทธนา อรรถนพเพชร	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 10	บ้านท่าตักน้ำ	นายศรีสวัสดิ์ บุญมา	เป็นกำนัน
หมู่ที่ 11	บ้านเขาดกน้ำ	นายมงคล สนธิ	เป็นผู้ใหญ่บ้าน

### 2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ตำบลหาดขาม แต่เดิมยังไม่เป็นหมู่บ้านเป็นเพียงที่พักทางผ่านของชาวกระเหรี่ยง พรานล่าสัตว์ ผู้ไปหาของป่า ต่อมาราษฎรได้ทยอยกันไปทำไร่ที่หมู่บ้านย่านซื่อและยางชุมก็ได้อาศัยสถานที่แห่งนี้เป็นที่พักระหว่างเดินทาง ประกอบกับสถานที่แห่งนี้มีทำเลดี มีหาดทราย ชายลำน้ำกุยบุรี มีต้นมะขามขึ้นอยู่ผู้ที่ผ่านไปมาได้อาศัยร่มของต้นมะขามเป็นที่พักค้างแรม ต่อมามีนายเกื้อทอง โปธิทอง และ นายสุต โปธิทอง พี่น้องสองครอบครัวได้มาตั้งรกรากทำมาหากินได้บุกเบิกผืนแผ่นดินเพื่อทำสวนทำไร่ และมีครอบครัวอื่นๆ ตามมาอยู่กลายเป็นหมู่บ้าน เกือบครึ่งหนึ่งของแม่น้ำกุยบุรีเป็นเส้นเลือด



สำคัญของชาวกุยบุรีไหลผ่าน ตลอดระยะทางผ่านป่าทึบหลายแห่ง เนื่องจากสมัยก่อนนิยมตั้งบ้านเรือนริมแม่น้ำ จึงผ่านหมู่บ้านเป็นระยะๆ และริมแม่น้ำแห่งหนึ่ง มีหาดทรายน้ำจืดมีขนาดใหญ่และร่มเย็นมาก เนื่องจากมีต้นมะขามใหญ่อยู่หลายต้น ชาวบ้านเรียกบริเวณนี้ว่า หาดมะขาม ต่อมีคนอาศัยอยู่หนาแน่นมากขึ้นจนเป็นหมู่บ้านและชื่อเรียกคำว่า “มะ” หายไป เหลือเพียงคำว่า “บ้านหาดขาม” จนถึงปัจจุบัน (อบต.หาดขาม, 2563)

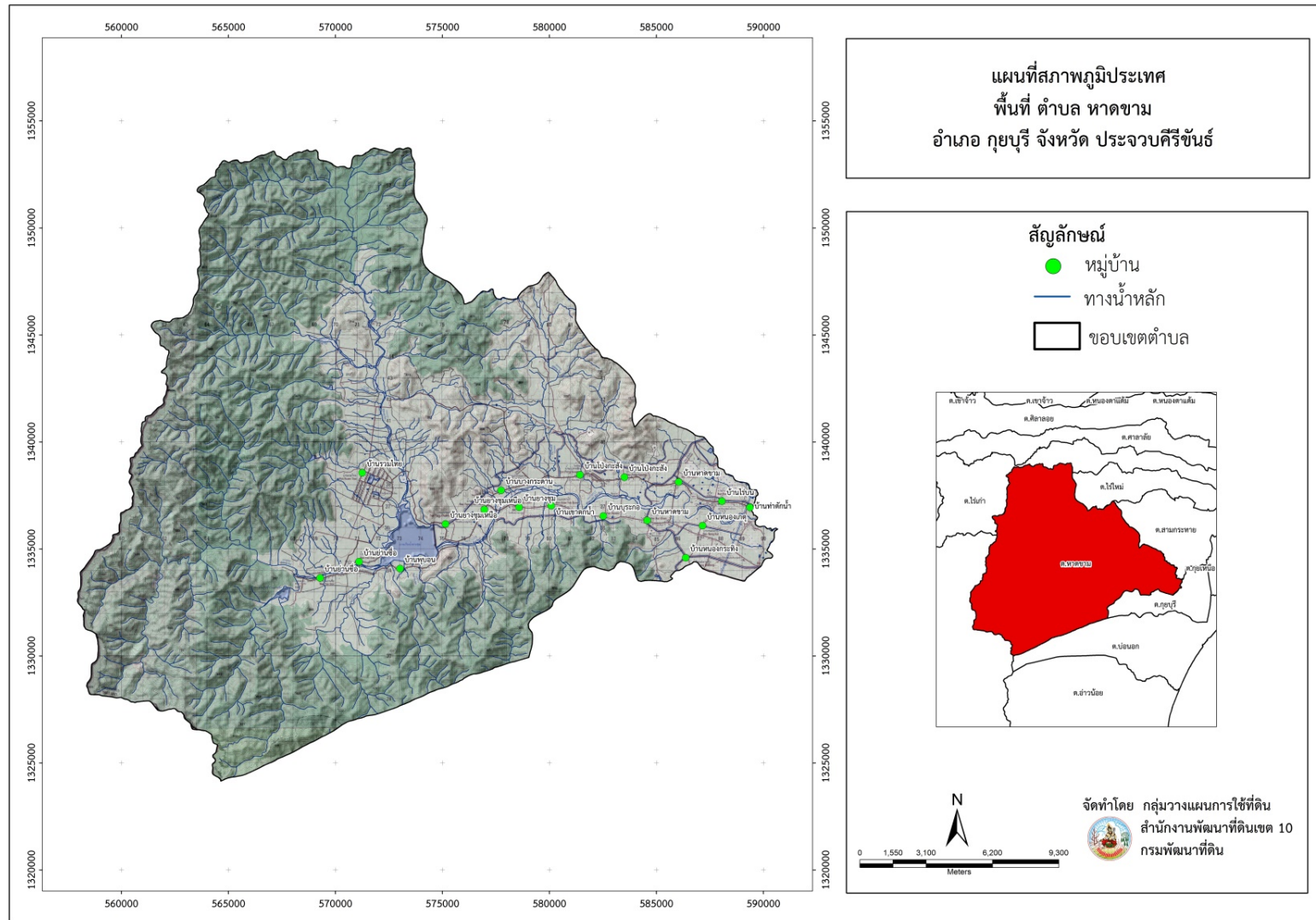
## 2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลหาดขาม (รูปที่ 2-2 และรูปที่ 2-3) ด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือเป็นพื้นที่สูงชัน ประกอบด้วยเทือกเขาและภูเขากระจัดกระจายทั่วไป มีความลาดชันเอียงจากทิศตะวันตก ซึ่งเป็นเทือกเขาตะนาวศรีลงสู่ทิศตะวันออก ตอนกลางมีลักษณะเป็นแอ่งขนาดใหญ่ 2 แอ่ง ซึ่งรวมน้ำจากคลองกุยและลำห้วยต่างๆ จึงมีการสร้างอ่างเก็บน้ำ คือ อ่างเก็บน้ำยางชุม และ อ่างเก็บน้ำวังเต็น ความสูงของพื้นที่ ตั้งแต่ 547-1,100 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง





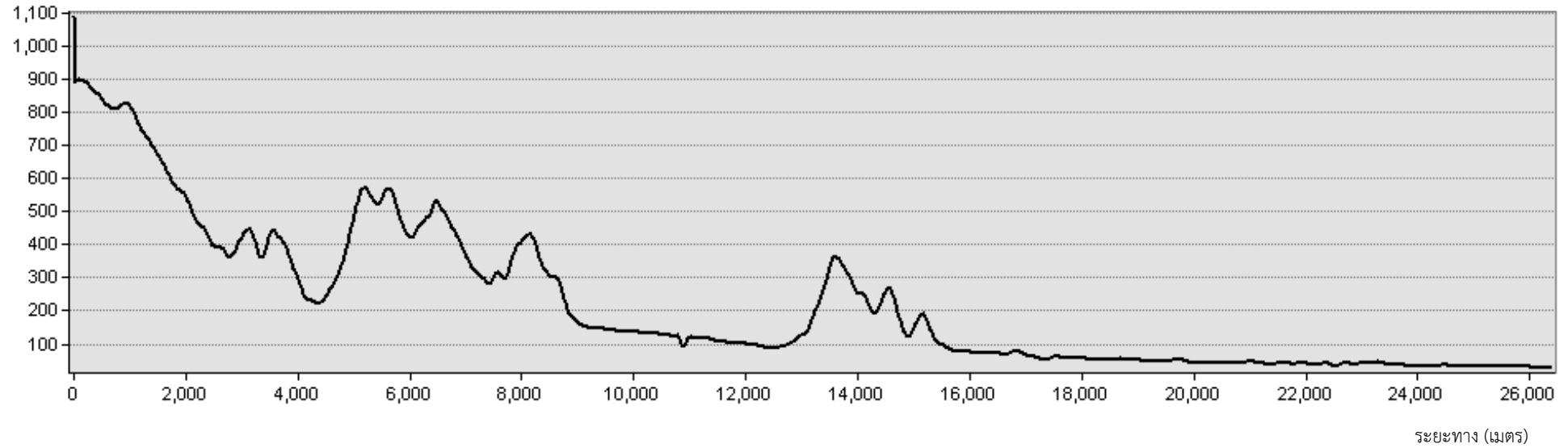
แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 2-2 ภูมิประเทศ ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



ความสูงระดับทะเลปานกลาง (เมตร)



รูปที่ 2-3 ความสูงระดับทะเลปานกลาง ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



## 2.5 สภาพภูมิอากาศ

### 2.5.1 สภาพภูมิอากาศ

ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี ไม่มีสถานีตรวจวัดอากาศ ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าจึงอ้างอิงสถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี (2532-2561) ณ สถานีตรวจวัดอากาศ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าสภาพภูมิอากาศประกอบด้วยข้อมูลด้านต่างๆ ดังนี้ (ตารางที่ 2-1)

1) ปริมาณน้ำฝน มีปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปี 1,106.3 มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในเดือนตุลาคม 228.6 มิลลิเมตร ฝนตกประมาณ 17 วัน และปริมาณน้ำฝนต่ำสุดในเดือนกุมภาพันธ์ 22.3 มิลลิเมตร ฝนตกประมาณ 3 วัน จากเส้นน้ำฝนพบว่าตำบลหาดขาม มีปริมาณน้ำฝนอยู่ในช่วง 1050-1150 มิลลิเมตร (รูปที่ 2-4)

2) อุณหภูมิ มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.7 องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดในเดือนเมษายน 34.6 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนมกราคม 21.2 องศาเซลเซียส

3) ความชื้นสัมพัทธ์ มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี 76.6 เปอร์เซ็นต์ โดยมีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดในเดือนตุลาคม 82.0 เปอร์เซ็นต์ และต่ำสุดในเดือนธันวาคม 71.0 เปอร์เซ็นต์ ศักยภาพการคายระเหยน้ำเฉลี่ยตลอดปี 61.9 มิลลิเมตร ศักยภาพการคายระเหยน้ำสูงสุด 69.4 มิลลิเมตร ในเดือนพฤษภาคม ศักยภาพการคายระเหยน้ำต่ำสุด 52.6 มิลลิเมตร ในเดือนกุมภาพันธ์

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจวัดอากาศ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (พ.ศ. 2532-2561)

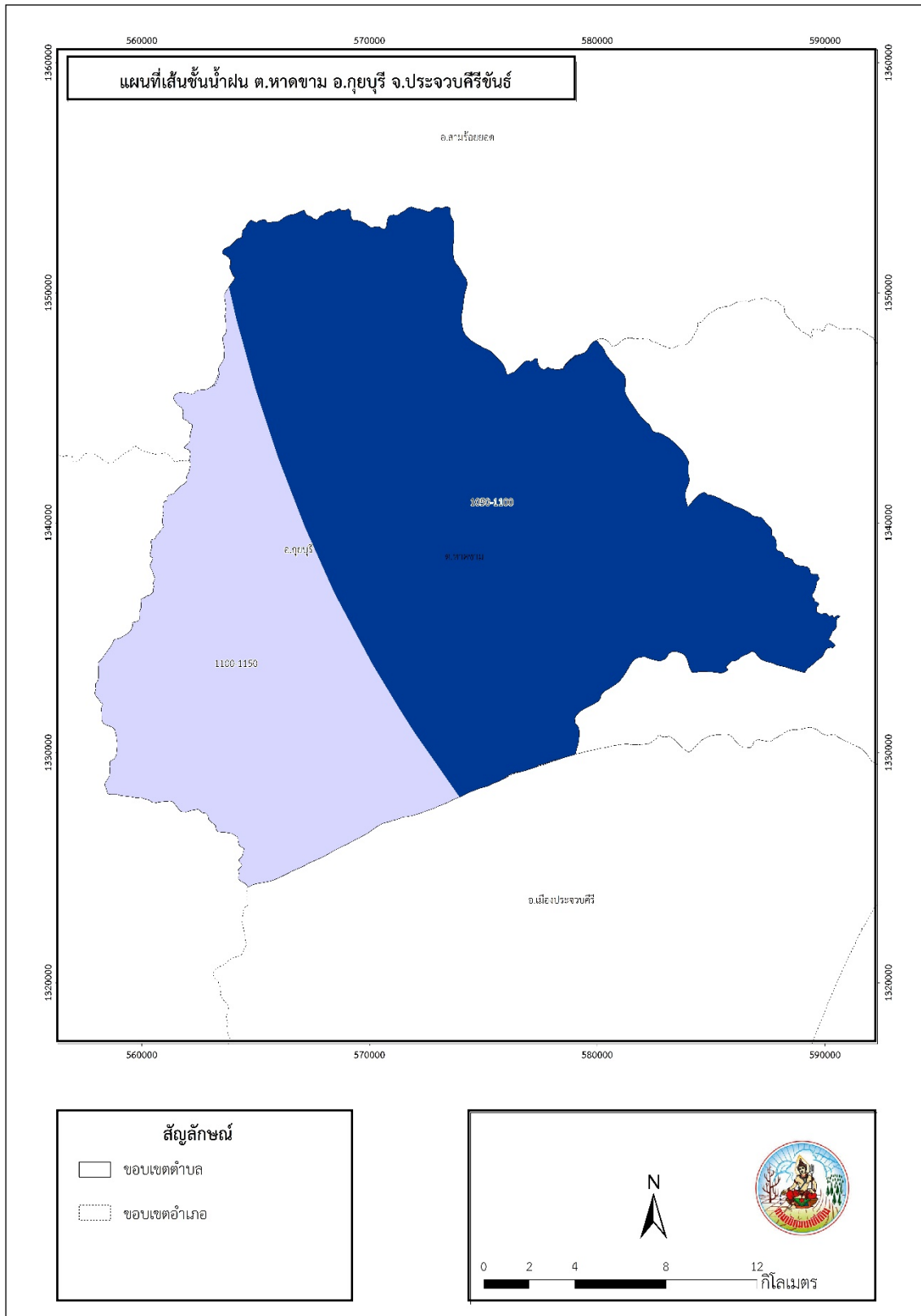
เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ PET 0.5 <sup>1/4</sup> (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	21.2	31.2	25.8	75.0	47.2	3.8	53.3	43.6
ก.พ.	22.0	32.2	26.9	77.0	22.3	3.3	52.6	21.5
มี.ค.	23.6	33.2	28.2	77.0	76.6	4.9	63.9	67.2
เม.ย.	25.1	34.6	29.4	77.0	60.3	4.8	66.3	54.5
พ.ค.	25.6	34.3	29.2	77.0	112.8	12.4	69.4	92.4
มิ.ย.	25.5	33.4	28.6	76.0	87.2	15.3	66.3	75.0
ก.ค.	25.0	32.6	28.1	77.0	117.0	17.1	67.9	95.1
ส.ค.	25.0	32.4	27.9	77.0	97.6	16.9	67.6	82.4
ก.ย.	24.8	32.8	27.9	77.0	99.3	14.3	64.5	83.5
ต.ค.	24.0	31.9	27.3	82.0	228.6	16.8	62.3	145.0
พ.ย.	23.3	31.5	27.0	76.0	131.3	6.9	55.2	103.7
ธ.ค.	21.9	30.9	26.0	71.0	26.1	3.0	53.3	25.0
<b>เฉลี่ย</b>	<b>23.9</b>	<b>32.6</b>	<b>27.7</b>	<b>76.6</b>				
<b>รวม</b>					<b>1,106.3</b>	<b>119.5</b>	<b>742.7</b>	<b>888.9</b>

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2563)

หมายเหตุ : \*จากการคำนวณโดยโปรแกรม CropWat for Windows Version 8.0



แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน ต.หาดขาม อ.กุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



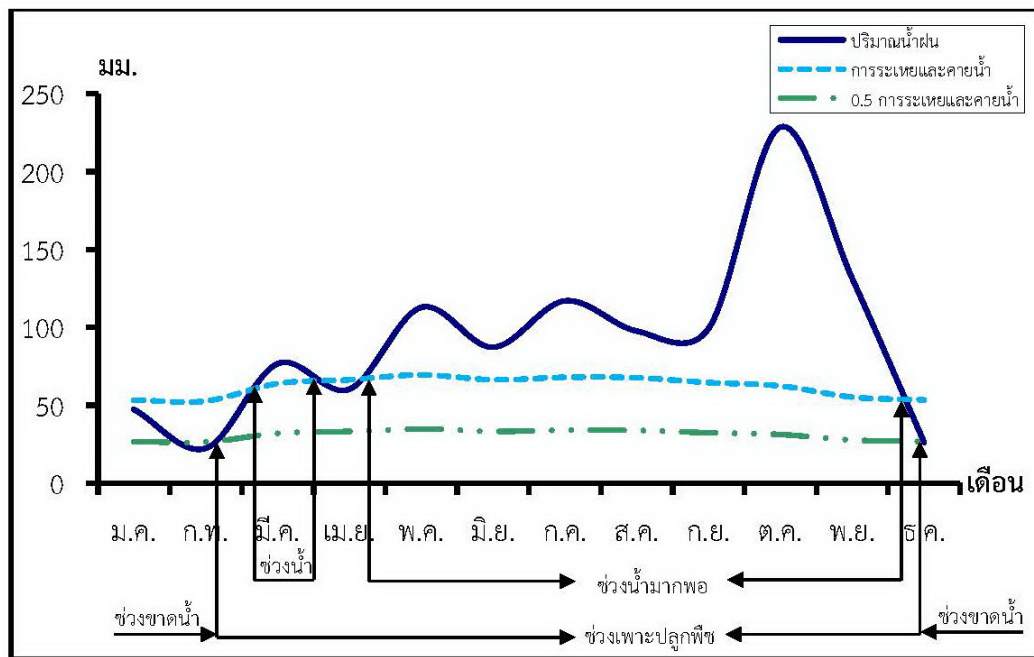
### 2.5.2 สมดุลน้ำ

สภาพความสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร (รูปที่ 2-5) จากการวิเคราะห์สถานการณ์สมดุลของน้ำ เพื่อการเกษตรด้วยข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน และค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำเฉลี่ยรายเดือน (Evapotranspiration : ETo) ใช้ในการวางแผนการจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการปลูกพืช การเลือกปลูกพืชให้เหมาะสมต่อการปลูกพืช การใช้น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้การปลูกพืชแบบใช้น้ำฝนและในสภาพขาดน้ำ ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยพิจารณาจากช่วงระยะที่น้ำฝนอยู่ที่เหนือระดับเส้น 0.5 ของค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำ (0.5 ETo) เป็นหลัก สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชื้นพอเหมาะต่อการปลูกพืชซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนปกติอยู่ในช่วงระหว่างต้นเดือนมีนาคมถึงกลางเดือนธันวาคม ซึ่งในช่วงกลางเดือนธันวาคม นั้น เป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนเพียงเล็กน้อยแต่เนื่องจากมีปริมาณน้ำที่สะสมไว้ในดิน จึงมีความชื้นในดินเพียงพอสำหรับปลูกพืชอายุสั้นได้ แต่ควรมีการวางแผนจัดการระบบการเพาะปลูกให้เหมาะสมสำหรับพื้นที่เพาะปลูกแต่ละแห่ง เนื่องจากอาจต้องอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำในไร่นาหรือน้ำชลประทานช่วยในการเพาะปลูกบ้าง

(2) ช่วงระยะเวลามีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ดินมีความชื้นสูงและมีฝนตกชุก มีด้วยกัน 2 ช่วง คือ ช่วงแรกอยู่ระหว่างต้นเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนเมษายน ช่วงที่สองอยู่ระหว่างปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนธันวาคม

(3) ช่วงระยะเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืชโดยอาศัยน้ำฝน เนื่องจากมีปริมาณฝน และการกระจายของฝนน้อย ทำให้ดินมีความชื้นไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืชอยู่ในช่วงระหว่างกลางเดือนธันวาคมถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าพื้นที่เพาะปลูกแห่งใดมีการจัดการระบบชลประทานที่ดีก็สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้



รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



## 2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561) พบว่าในพื้นที่ตำบลหาดขามมีสภาพการใช้ที่ดิน 5 ประเภทหลัก ประกอบด้วย พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่แหล่งน้ำ พื้นที่เบ็ดเตล็ด รายละเอียด ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 6,149 ไร่ หรือร้อยละ 1.84 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 76,245 ไร่ หรือร้อยละ 22.88 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)
  - 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 1,159 ไร่ หรือร้อยละ 0.48 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว เนื้อที่ 1,011 ไร่ และนาร้าง เนื้อที่ 148 ไร่
  - 2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 43,434 ไร่ หรือร้อยละ 13.02 ของพื้นที่ตำบล พืชไร่ที่สำคัญ ได้แก่ สับปะรด ว่านหางจระเข้ และอ้อย เนื้อที่ 37,508 1,315 และ 1,198 ไร่ หรือร้อยละ 11.25 0.39 และ 0.36 ของพื้นที่ตำบล ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีการปลูกสับปะรดแซมกับพืชอื่น
  - 2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 18,616 ไร่ หรือร้อยละ 5.59 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน จำนวน 12,234 และ 5,712 ไร่ หรือร้อยละ 3.67 และ 1.71 ของพื้นที่ตำบล ตามลำดับ
  - 2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 12,371 ไร่ หรือร้อยละ 3.69 ของพื้นที่ตำบล ไม้ผลที่สำคัญ ได้แก่ มะม่วง มะพร้าว ไม้ผลผสมผสาน ขนุน และกล้วย จำนวน 5,830 2,376 1,596 975 และ 937 ไร่ หรือร้อยละ 1.75 0.71 0.48 0.29 และ 0.28 ของพื้นที่ตำบล ตามลำดับ
  - 2.5) พืชสวน มีเนื้อที่ 270 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผักและนาหญ้า
  - 2.6) พืชหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 359 ไร่ หรือร้อยละ 0.11 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า
  - 2.7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 34 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง
- 3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 237,512 ไร่ หรือร้อยละ 71.27 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบ สมบูรณ์ ป่าไม้ไม่ผลัดใบสมบูรณ์ และป่าผลัดใบโรสภาพฟื้นฟู จำนวน 189,365 40,720 และ 7,427 ไร่ หรือร้อยละ 56.76 12.20 และ 2.23 ของพื้นที่ตำบล ตามลำดับ
- 4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 6,990 ไร่ หรือร้อยละ 2.10 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน
- 5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 6,395 ไร่ หรือร้อยละ 1.92 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย พืชหญ้าธรรมชาติ พืชหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม เหมือนแระ เหมือนเก่า บ่อขุดเก่า บ่อทราย บ่อดิน และพื้นที่ถม



ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สัญลักษณ์	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
<b>U</b>	<b>พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง</b>	<b>6,149</b>	<b>1.84</b>
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	3,479	1.04
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	2,299	0.69
U405	ถนน	222	0.07
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	77	0.02
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	72	0.02
<b>A</b>	<b>พื้นที่เกษตรกรรม</b>	<b>76,245</b>	<b>22.88</b>
<b>A1</b>	<b>นาข้าว</b>	<b>1,159</b>	<b>0.48</b>
A100	นาไร่	1,011	0.30
A101	นาข้าว	598	0.18
<b>A2</b>	<b>พืชไร่</b>	<b>43,434</b>	<b>13.02</b>
A200	ไร่ร้าง	598	0.18
A203	อ้อย	1,198	0.36
A205	สับปะรด	37,508	11.25
A205/A302	สับปะรด/ยางพารา	712	0.21
A205/A303	สับปะรด/ปาล์มน้ำมัน	244	0.07
A205/A405	สับปะรด/มะพร้าว	437	0.13
A205/A407	สับปะรด/มะม่วง	1,333	0.40
A205/A416	สับปะรด/ขนุน	89	0.03
A225	ว่านหางจระเข้	1,315	0.39
<b>A3</b>	<b>ไม้ยืนต้น</b>	<b>18,616</b>	<b>5.59</b>
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	43	0.01
A301	ไม้ยืนต้นผสม	110	0.03
A302	ยางพารา	12,234	3.67
A303	ปาล์มน้ำมัน	5,712	1.71
A303/A405	ปาล์มน้ำมัน/มะพร้าว	111	0.03
A303/A407	ปาล์มน้ำมัน/มะม่วง	26	0.01

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

สัญลักษณ์	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A303/A416	ปาล์มน้ำมัน/ขนุน	17	0.01
A304	ยูคาลิปตัส	87	0.03
A305	สัก	85	0.03
A307	สนประดิพัทธ์	165	0.05
A317	หมาก	26	0.01
<b>A4</b>	<b>ไม้ผล</b>	<b>12,371</b>	<b>3.69</b>
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	70	0.02
A401	ไม้ผลผสม	1,596	0.48
A405	มะพร้าว	2,376	0.71
A405/A407	มะพร้าว/มะม่วง	241	0.07
A405/A411	มะพร้าว/กล้วย	108	0.03
A405/A416	มะพร้าว/ขนุน	49	0.01
A407	มะม่วง	5,830	1.75
A407/A411	มะม่วง/กล้วย	106	0.03
A411	กล้วย	945	0.28
A414	ฝรั่ง	24	0.01
A415	มะละกอ	51	0.02
A416	ขนุน	975	0.29
<b>A5</b>	<b>พืชสวน</b>	<b>270</b>	<b>0.09</b>
A502	พืชผัก	153	0.05
A510	นาหญ้า	117	0.04
<b>A7</b>	<b>ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์</b>	<b>359</b>	<b>0.11</b>
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	141	0.04
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	218	0.07
<b>A9</b>	<b>สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ</b>	<b>34</b>	<b>0.01</b>
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	34	0.01



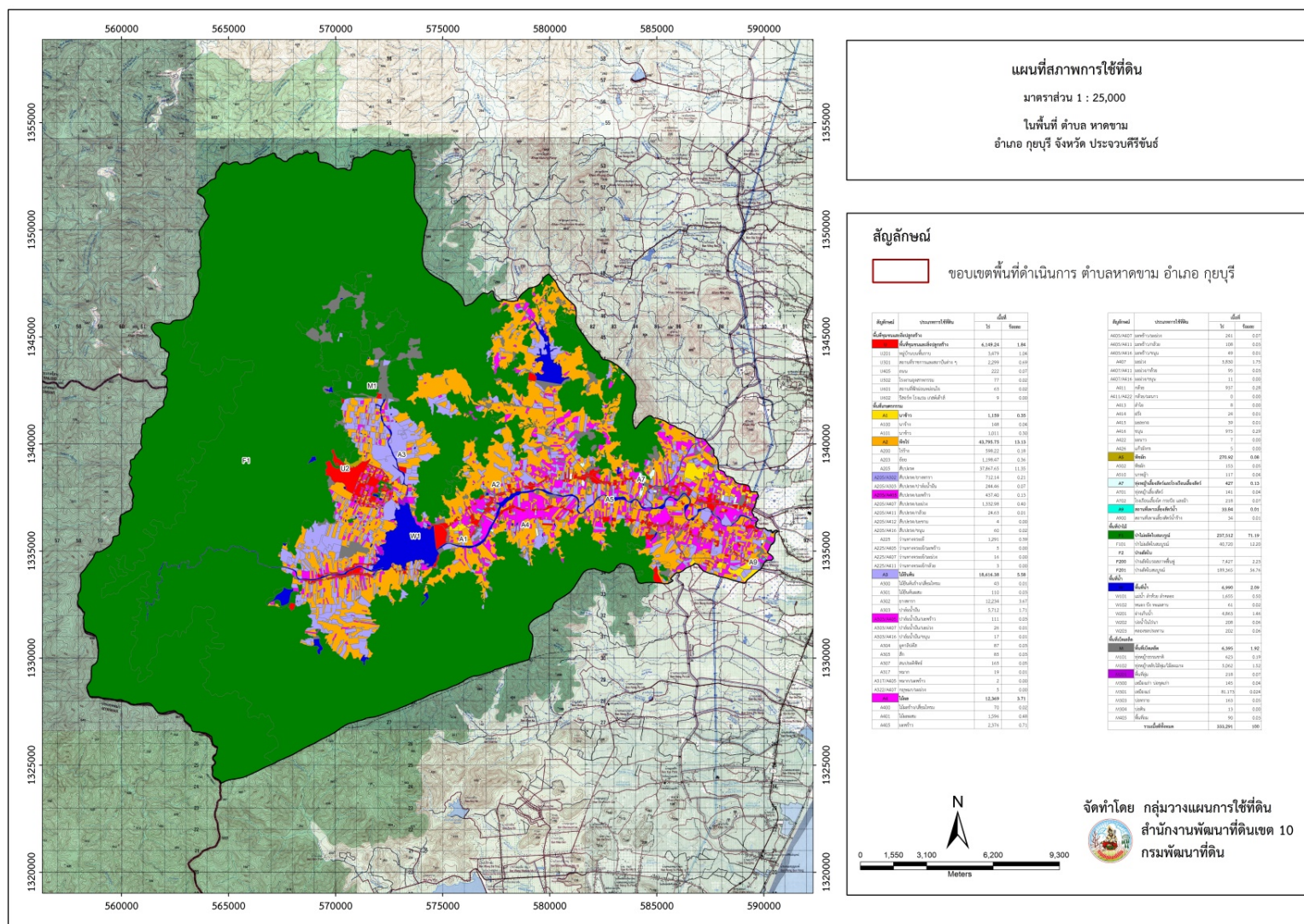
ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

สัญลักษณ์	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
F	พื้นที่ป่าไม้	237,512	71.27
F1	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	40,720	12.22
F101	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	40,720	12.22
F2	ป่าผลัดใบ	196,792	59.05
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	7,427	2.23
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	189,365	56.82
W	พื้นที่น้ำ	6,990	2.10
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	1,655	0.50
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	61	0.02
W201	อ่างเก็บน้ำ	4,863	1.46
W202	บ่อน้ำในไร่นา	209	0.06
W203	คลองชลประทาน	202	0.06
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	6,395	1.92
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	623	0.19
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	5,062	1.52
M201	พื้นที่ลุ่ม	218	0.07
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	145	0.04
M301	เหมืองแร่	81	0.02
M303	บ่อทราย	176	0.05
M405	พื้นที่ถม	90	0.03
<b>รวมเนื้อที่ทั้งหมด</b>		<b>333,291</b>	<b>100.00</b>

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561)



แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 2-6 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



## 2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

### 2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

#### 1) ประชากร

จากจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2564 (ตารางที่ 2-3) พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลหาดขาม มีประชากรรวม 11,160 คน แยกเป็นชาย 5,484 คน เป็นหญิง 5,676 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,658 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,826 ครัวเรือน หรือร้อยละ 49.92 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,832 ครัวเรือน หรือร้อยละ 50.08 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ประชากร		รวม (คน)	หลังคาเรือน
		ชาย (คน)	หญิง (คน)		
1	หนองเกด	439	446	885	261
2	ไร่บน	663	700	1,363	442
3	หาดขาม	610	630	1,240	356
4	โป่งกะสัง	657	686	1,343	438
5	ยางชุม	334	363	697	213
6	ยางชุมเหนือ	713	761	1,474	561
7	รวมไทย	1,015	1,041	2,056	751
8	พุดอน	98	99	197	61
9	ย่านซื่อ	534	515	1,049	330
10	ท่าตักน้ำ	292	296	588	158
11	เขาดกน้ำ	129	139	268	87
	<b>รวม</b>	<b>5,484</b>	<b>5,676</b>	<b>11,160</b>	<b>3,658</b>

ที่มา : กรมการปกครอง (2564)

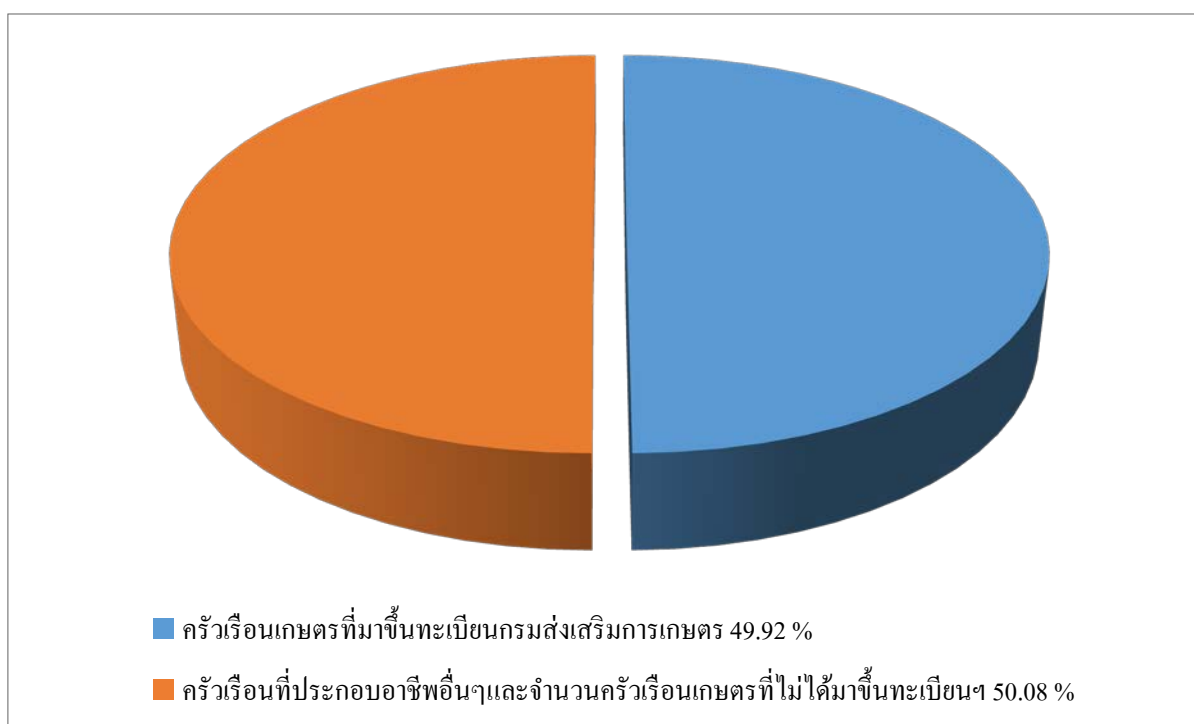


ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด <sup>1)</sup>	3,658	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร <sup>2)</sup>	1,832	49.92
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,832	50.08

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2564)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2563)



รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



## 2) การศึกษา

จากรายงานการสำรวจสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของ อบต.หาดขาม พบว่า เด็กอายุ 6-14 ปี ร้อยละ 100 ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า และที่ไม่ได้เรียนต่อ มีงานทำ ร้อยละ 99 ด้านการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ปัญหาคือ ยังไม่สามารถที่จะแข่งขันกับเมืองใหญ่ๆ ได้การแก้ปัญหาของการศึกษาของ อบต. ได้จัดกิจกรรมให้กับเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนอาหารเสริมนม อาหารกลางวันให้กับโรงเรียนในเขตพื้นที่ และร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ กับทางโรงเรียน โดยตำบลหาดขามมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 แห่ง และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพฐ.) มีจำนวน 9 แห่ง ดังตารางที่ 2-5 และตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2-5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนนักเรียน(คน)	จำนวนครูผู้ดูแล(คน)
บ้านไร่บน	28	3
รวมไทย	30	2
บ้านย่านซื่อ	23	2
บ้านโป่งกะสัง	23	2
รวม	104	9

ที่มา อบต.หาดขาม ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิ.ย. 2562

ตารางที่ 2-6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพฐ.) ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน				
		อนุบาล	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	รวมทั้งสิ้น	ครู
1	โรงเรียนบ้านหนองเกด	43	97	82	222	11
2	โรงเรียนบ้านไร่บน	30	91	-	121	9
3	โรงเรียนบ้านหาดขาม	65	165	-	230	9
4	โรงเรียนบ้านโป่งกะสัง	34	108	-	142	9
5	โรงเรียนบ้านยางชุม	42	105	-	147	9
6	โรงเรียนดี.มากาเร็ดฟูลเลอร์	23	58	-	81	6
7	โรงเรียนบ้านรวมไทย	38	133	-	171	8
8	โรงเรียนตชด.บ้านย่านซื่อ	19	75	-	94	8
9	โรงเรียนยางชุมวิทยา	-	-	203	203	20
	รวม	294	832	285	1,411	89

ที่มา อบต.หาดขาม ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิ.ย. 2562



### 3) สาธารณสุข

จากรายงานการสำรวจสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของ อบต.หาดขาม (อบต.หาดขาม, 2562) พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีสุขภาพที่ดี มีการคัดกรองสุขภาพให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคที่มักเกิดแก่ประชากรในชุมชน เช่นกัน ได้แก่ โรคความดัน โรคเบาหวานโรคเอดส์ โรคไข้เลือดออก โรคมือ-ปาก-เท้าในเด็ก และโรคอื่นๆ โดยหน่วยงานด้านสาธารณสุข มีดังนี้

- |  |           |
|--|-----------|
| - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองมะฆาง | หมู่ที่ 1 |
| - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไร่บน | หมู่ที่ 2 |
| - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโป่งกะสัง | หมู่ที่ 4 |
| - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านรวมไทย    | หมู่ที่ 7 |

### 4) โครงสร้างพื้นฐาน

#### 4.1 การไฟฟ้า

ปัจจุบันตำบลหาดขาม มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ปัญหาคือ ไฟฟ้าส่องสว่างทางหรือที่สาธารณะยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด เนื่องจากพื้นที่ที่มีความต้องการให้ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างนั้นยังไม่เป็นที่สาธารณะ

- (1) จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 3,538 หลังคาเรือน
- (2) ไฟฟ้าสาธารณะ จำนวน 75 จุด ครอบคลุมถนนทุกสาย

#### 4.2 การประปา

ตำบลหาดขามมีกิจการประปาดำเนินงานโดย อบต. สามารถให้บริการได้ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ และมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี ปัญหาคือ มีข้อร้องเรียนเรื่องน้ำประปาขุ่นบ่อยครั้ง สาเหตุเนื่องจากเป็นท่อประปาเก่าเกิดการตกตะกอนของน้ำ และไม่มีแหล่งน้ำดิบในการผลิตประปาต้องขอใช้จากพื้นที่อื่นทำให้มีค่าใช้จ่ายมาก ประปาของอบต.ยังไม่สามารถที่จะผลิตเป็นน้ำประปาสำหรับบริโภคได้ ต้องใช้งบประมาณสูงมากในการดำเนินการ ปัจจุบันตำบลหาดขามยังไม่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำสามารถที่จะจัดหา น้ำดิบสำหรับผลิตประปาให้ชุมชนได้ การแก้ปัญหา คือ การลงพื้นที่ดำเนินการแก้ไขตามจุดที่เกิดปัญหาในทันที ปัจจุบันประชาชนมีน้ำประปาใช้ทุกครัวเรือน (อบต.หาดขาม, 2563)



### 5) ระบบเศรษฐกิจ

#### 5.1 การเกษตร

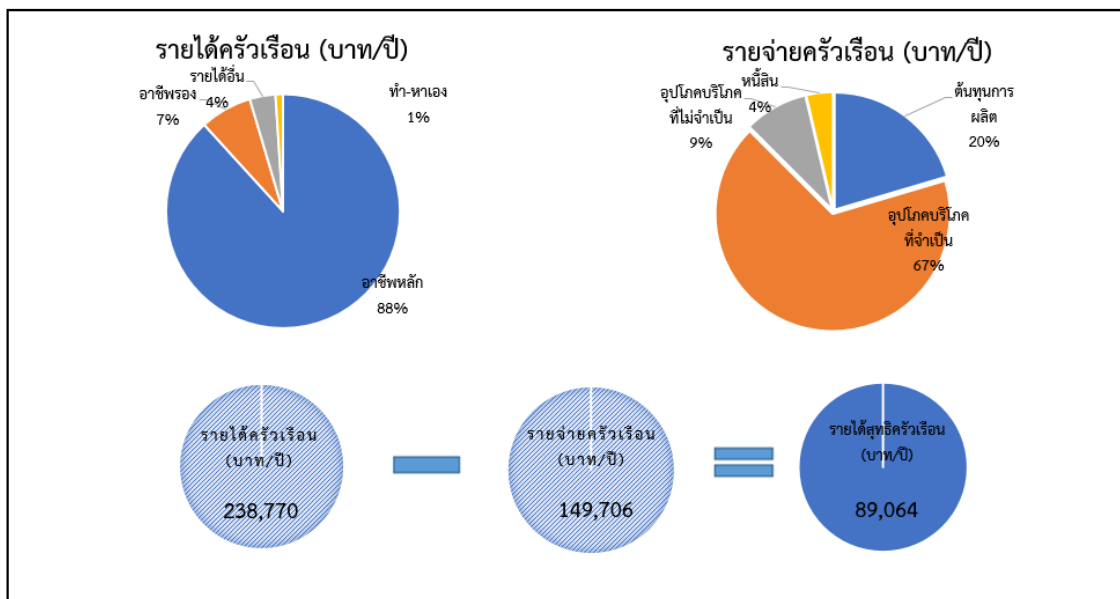
ประชากรในตำบลหาดขาม ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ สับปะรด ยางพารา มะม่วง ปาล์มน้ำมัน ขนุน ที่เหลือประกอบอาชีพส่วนตัว

#### 8) การถือครองที่ดิน

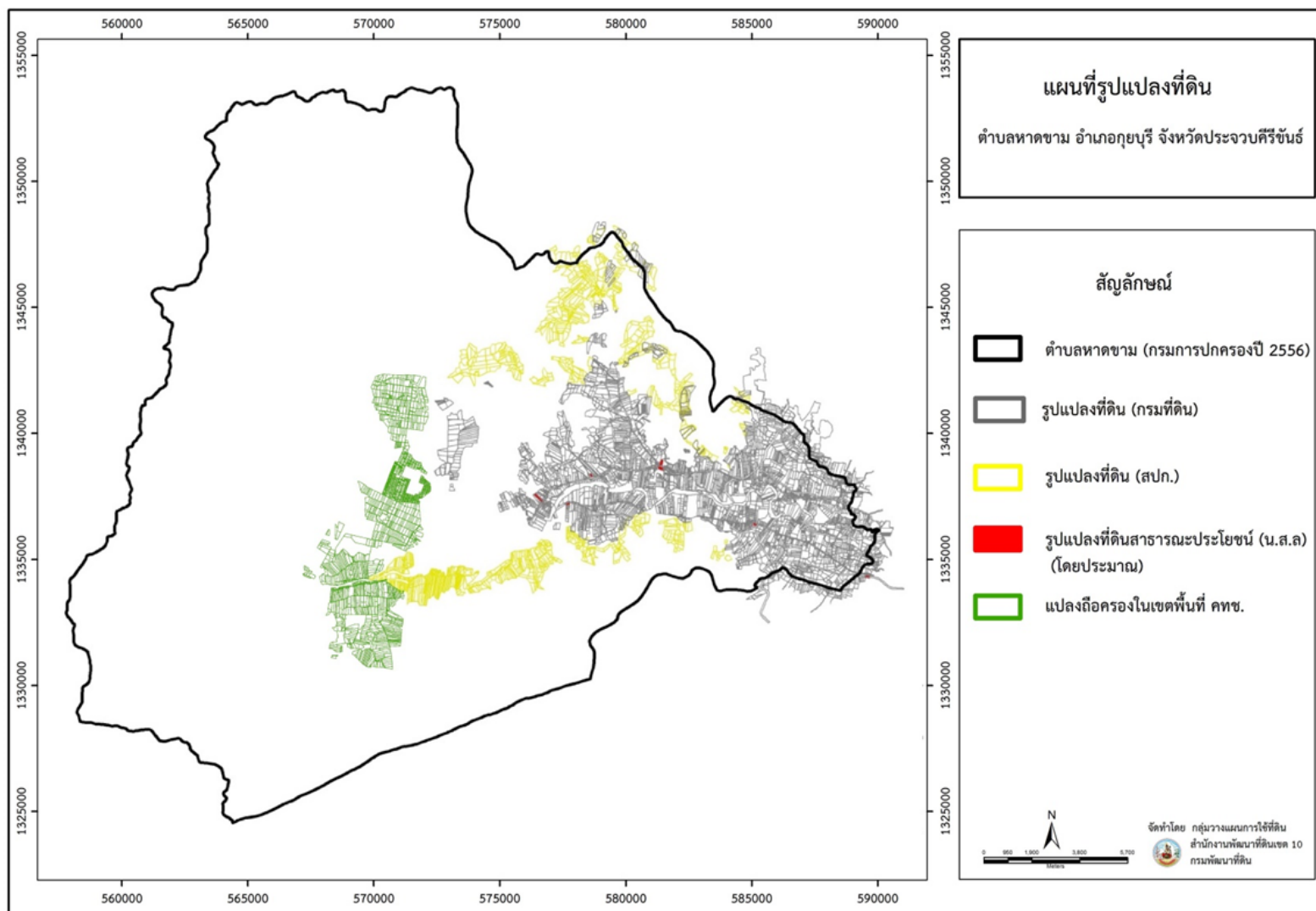
ปี 2564 ประชากรตำบลหาดขามจำนวน 11,160 คน ถือครองที่ดินเฉลี่ยคนละ 22.18 ไร่ โดยมีเอกสารสิทธิที่ได้จากกรมที่ดิน ได้แก่ โฉนด และนส.3 บางส่วนได้รับการจัดที่ดินโดยสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (สปก.) และได้รับการโดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เนื้อที่ 17,842 ไร่ ในพื้นที่หมู่ที่ 7 และ 9 (รูปที่ 2-9)

#### 9.4) ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 238,770 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 93,001 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 149,706 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 58,311 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 89,064 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 34,690 บาท (กรมการพัฒนาชุมชน, 2564) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และรูปที่ 2-8



รูปที่ 2-8 รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 2-9 แผนที่รูปแปลงที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



ตารางที่ 2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2562

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลหาดขาม	210,665	17,140	8,507	2,456	238,770	93,001	149,706	58,311
หมู่ที่ 1 หนองเกด	121,807	40,946	1,875	1,705	166,333	75,444	62,431	28,317
หมู่ที่ 2 ไร่บัน	262,630	6,211	9,277	534	278,652	119,823	209,238	89,974
หมู่ที่ 3 หาดขาม	129,699	24,419	557	687	155,361	101,189	57,968	37,755
หมู่ที่ 4 โป่งกะสัง	157,199	5,769	12,331	3,714	179,012	58,158	97,080	31,540
หมู่ที่ 5 ยางชุม	254,099	4,161	5,875	0	264,135	89,907	170,439	58,014
หมู่ที่ 6 ยางชุมเหนือ	200,732	11,897	8,034	265	220,929	92,979	325,390	136,943
หมู่ที่ 7 รวมไทย	315,206	33,538	14,404	7,461	370,610	128,271	92,727	32,094
หมู่ที่ 8 พุบอน	307,620	0	8,550	100	316,270	113,766	252,420	90,799
หมู่ที่ 9 ย่านซื่อ	140,613	7,338	11,964	3,361	163,276	53,852	120,483	39,738
หมู่ที่ 10 ท่าตักน้ำ	185,261	8,749	4,880	0	198,889	71,636	171,653	61,826
หมู่ที่ 11 เขาคอกน้ำ	346,900	5,214	6,200	0	358,314	103,645	228,777	66,175

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2564)



## 5.2 การบริการ

หน่วยธุรกิจในพื้นที่ตำบลหาดขาม มีดังนี้

ปั้มน้ำมัน	3	แห่ง
ฟาร์มไก่	1	แห่ง
ฟาร์มวัว	1	แห่ง
โรงโม่หิน	1	แห่ง
โรงสีข้าว	1	แห่ง
อู่ซ่อมรถช่างยนต์และจักรยานยนต์	12	แห่ง
วัสดุก่อสร้าง	3	แห่ง
รีสอร์ท	2	แห่ง
ร้านอินเทอร์เน็ต	1	แห่ง
ค่ายลูกเสือ	1	แห่ง

## 5.3 การท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว คือ อ่างเก็บน้ำบ้านยางชุม และอุทยานแห่งชาติกุยบุรี โดยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่น การจัดงานซารารีเมืองไทย ให้ประชาชนทั่วไปเข้าชมธรรมชาติ สัตว์ป่า เช่น ช้าง กระต๊อง และสัตว์อื่นๆ การจัดสร้างสวนสาธารณะสำหรับใช้พักผ่อนหย่อนใจ

## 5.4 กลุ่มอาชีพต่างๆ ในตำบลหาดขาม มีทั้งหมด 11 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน
2. กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์
3. กลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหาดขาม
4. กลุ่มผู้ปลูกสับปะรด
5. กลุ่มผู้ปลูกหวานหางจระเข้
6. กลุ่มกำจัดแมลงหัวดำ
7. กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ
8. กลุ่มผลิตชาใบม่อน
9. กลุ่มผลิตน้ำยาล้างจานและน้ำยาซักผ้า
10. กลุ่มสตรีแม่บ้านทำทองม้วน
11. กลุ่มนวดเพื่อสุขภาพ



#### 6) หมอдинอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอดินอาสาในตำบลหาดขาม มีจำนวน 13 ราย (สถานีพัฒนาที่ดินพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์, 2563) ได้แก่

1. นายสำลี โพธิ์มณี	หมอดินอาสาระดับตำบล
2. นางอรอนงค์ บุญเจริญ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
3. นายอดุลย์ แซ่มน้อย	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นางอลิสลา เหลือน้อย	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
5. นายสมเกียรติ เดชเดชา	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
6. นางสมใจ คงเมือง	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
7. นายวิชาญ ยิ้มโย	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
8. นางดอกแก้ว เทียงตรง	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
9. นายคำรณ นवलพ่อง	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
10. นายอัครพล พุ่มโลด	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
11. นายสะอาด ทองนาค	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
12. นางมณีรัตน์ ชายะพันธ์	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
13. นายมงคล สนธิ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน



### บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

#### 3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) จากการวิเคราะห์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 298,107 ไร่ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-2 จำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	ราชกิจจานุเบกษา	เนื้อที่ (ไร่)
<b>อุทยานแห่งชาติ</b>		
อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	เล่ม 116 ตอนที่ 20ก ลงวันที่ 25 มีนาคม 2542	298,107

2) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

2.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535) แสดงในรูปที่ 3-2 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 213,404 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 55,188 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) เนื้อที่ 64,699 ไร่

2.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) แสดงในรูปที่ 3-3 รายละเอียดดังนี้

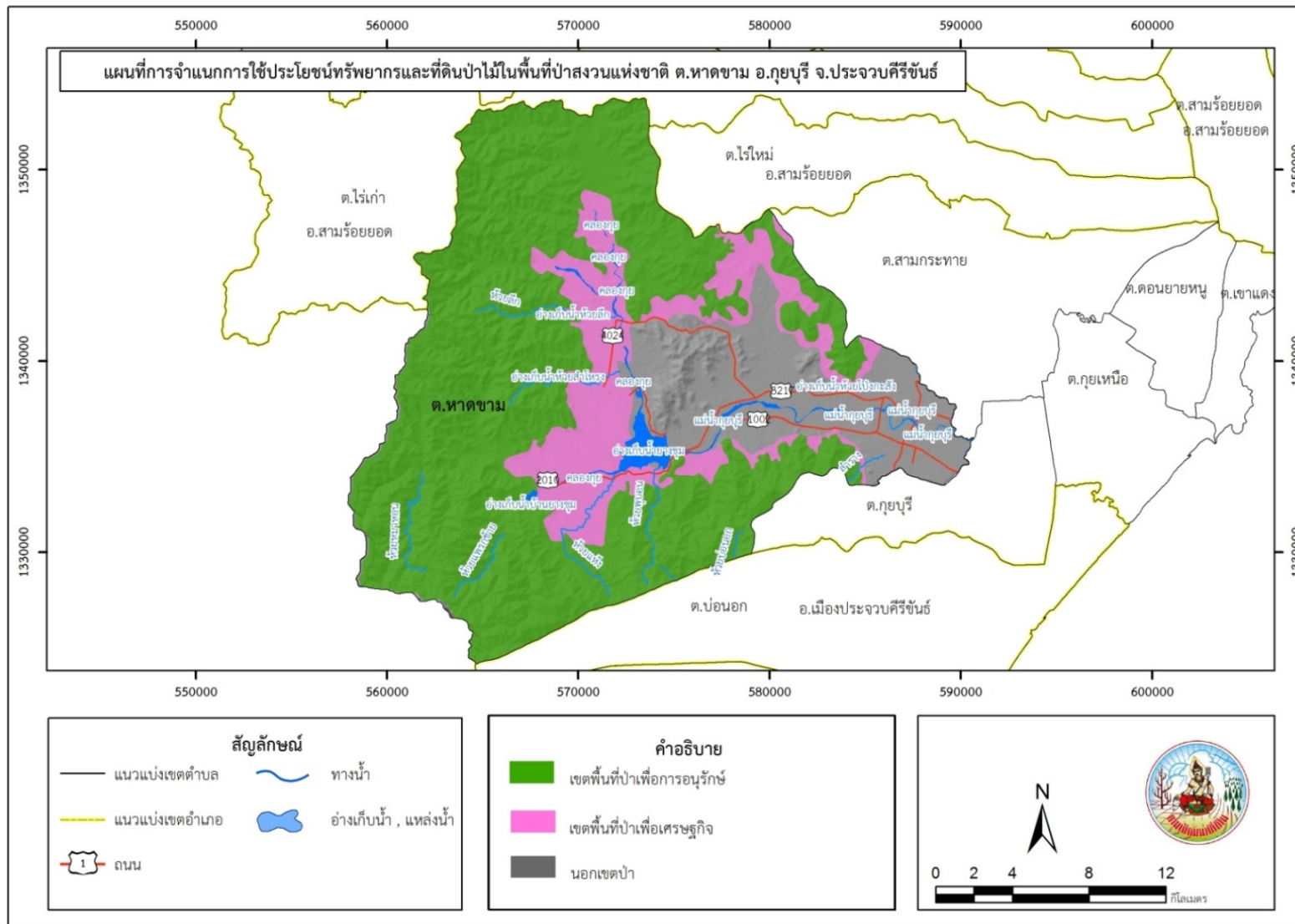
- ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 50,812 ไร่
- ชั้นที่ 1B เนื้อที่ 146,852 ไร่
- ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 32,699 ไร่
- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 63,948 ไร่
- ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 38,703 ไร่
- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 277 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย





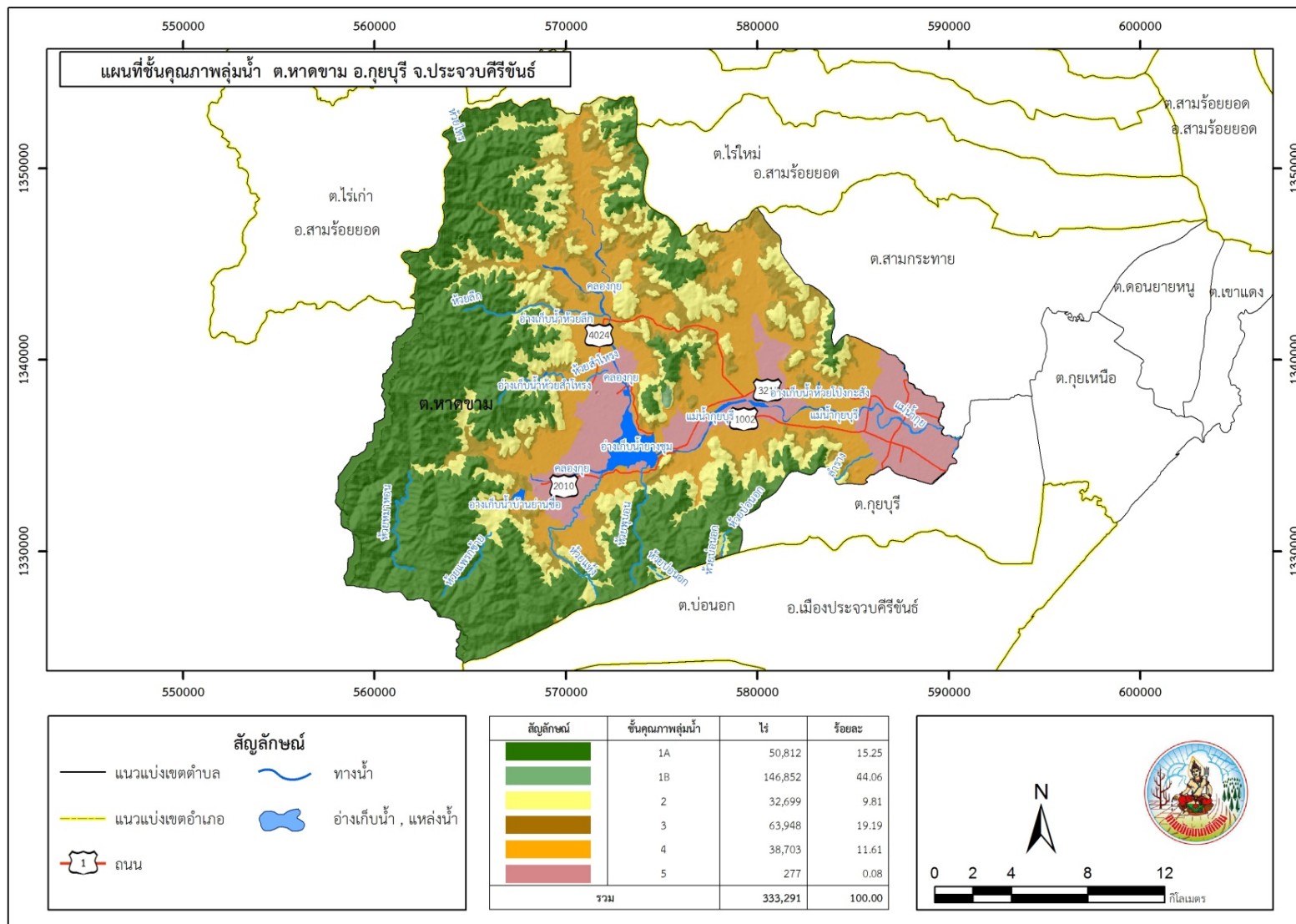
แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 3-2 แผนที่การจำแนกการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ต.หาดขาม อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์



แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



### 3.2 ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำที่สำคัญของตำบลหาดขาม มี 2 แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำยางชุม อ่างเก็บน้ำวังเต็น อ่างเก็บน้ำยางชุมเคยเป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และปัจจุบันกรมชลประทาน ได้ดำเนินการปรับปรุงก่อสร้างขึ้นใหม่เพื่อเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภคของประชาชน (รูปที่ 3-4) ดังนี้

ลำห้วย	26	แห่ง	สระน้ำ	๓	แห่ง
หนองน้ำ	26	แห่ง	บ่อน้ำตื้น	70	แห่ง
ลำคลอง	1	แห่ง	บ่อบาดาล	25	แห่ง
บึง	-	แห่ง	อ่างเก็บน้ำ	5	แห่ง
แม่น้ำ	1	แห่ง	ฝาย	3	แห่ง
อื่นๆ (ระบุ)	-	แห่ง	เหมือง	30	แห่ง

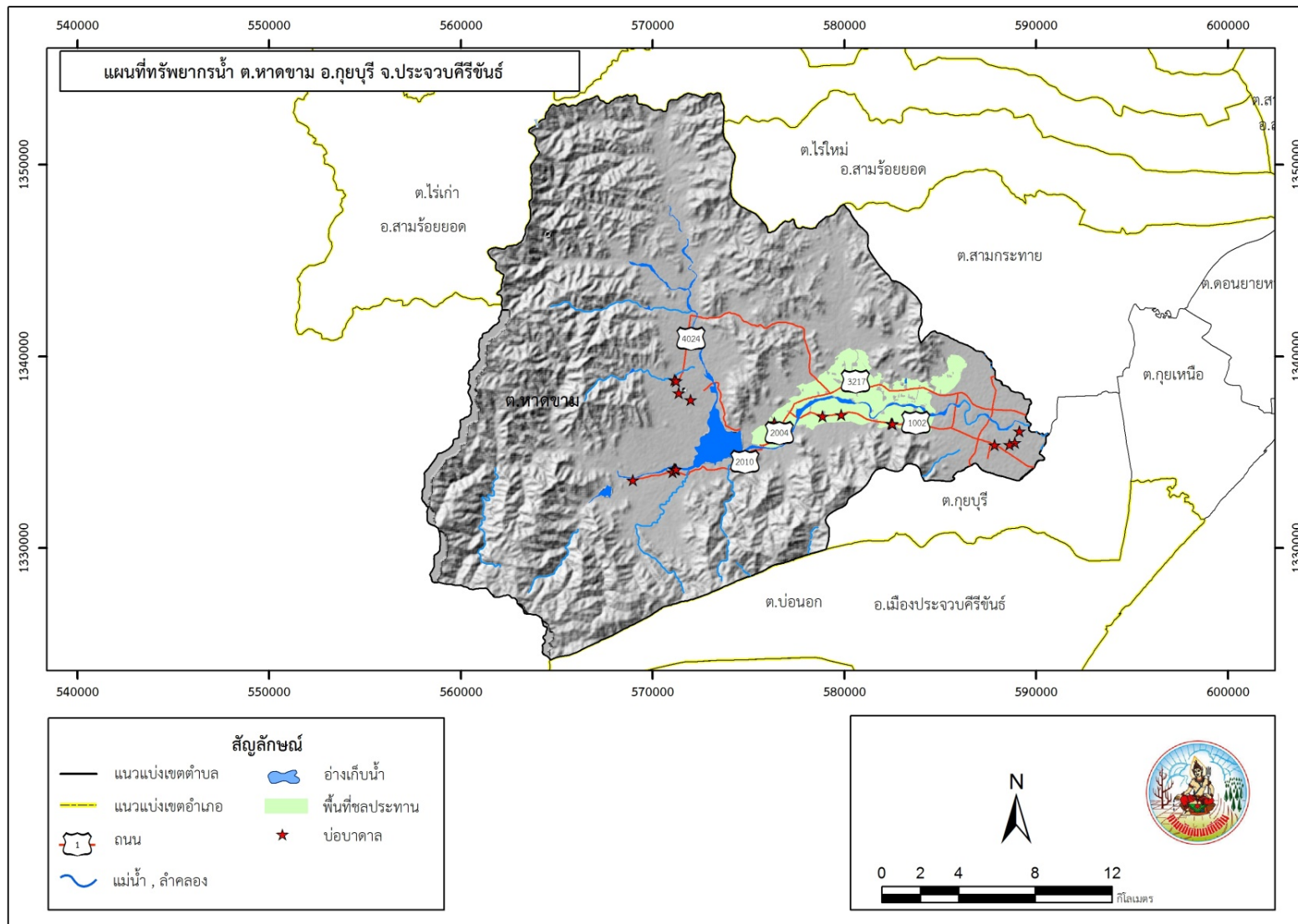
แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ที่กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการขุดและส่งมอบให้เกษตรกรเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ในพื้นที่ตำบลหาดขาม ตั้งแต่ปี 2549-2564 มีจำนวน 88 บ่อ (ตารางที่ 3-2 และรูป 3-5)

ตารางที่ 3-2 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

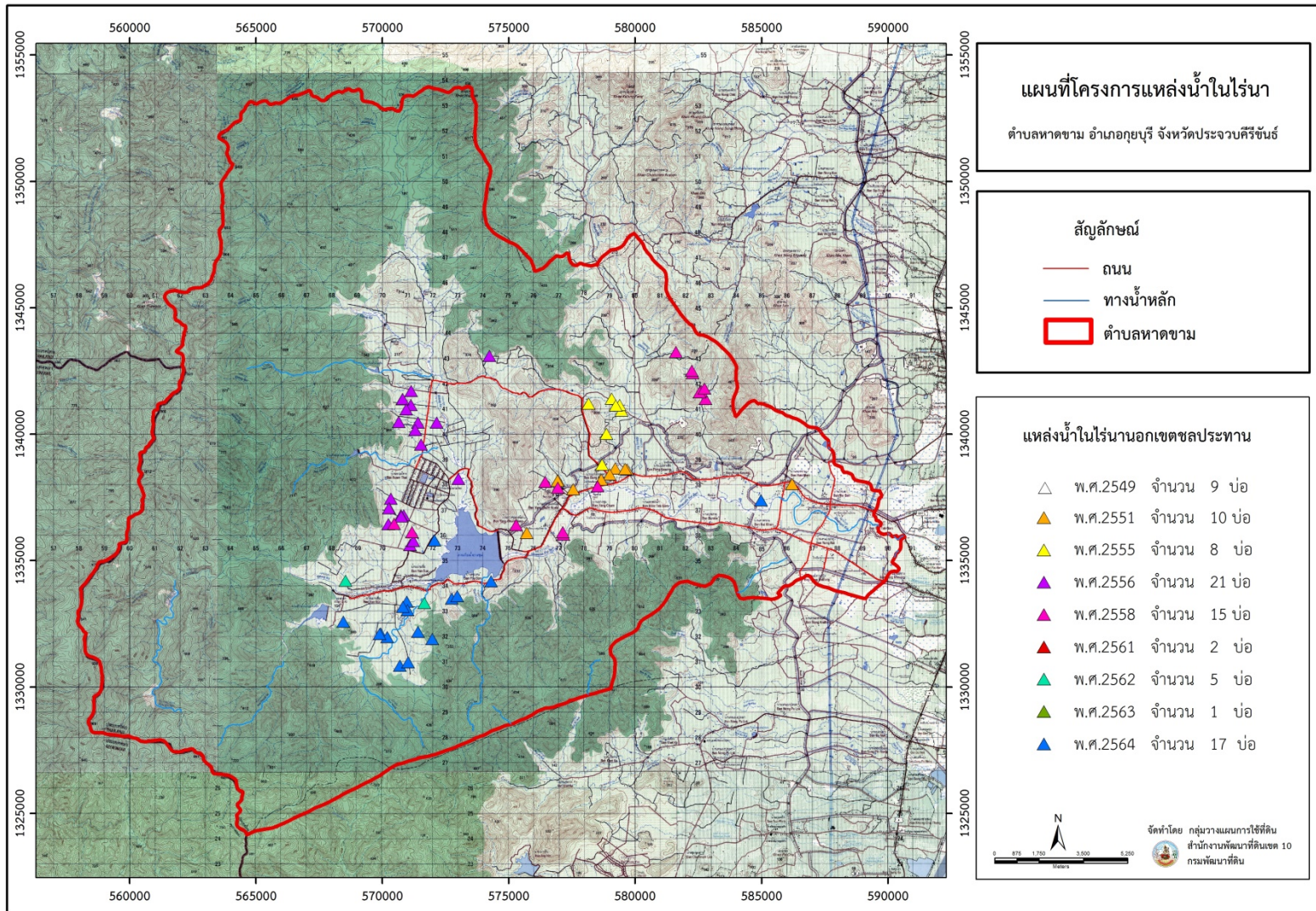
ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2549	9
2551	10
2555	8
2556	21
2558	15
2561	2
2562	5
2563	1
2564	17



แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 3-4 แผนที่ทรัพยากรน้ำ ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 3-5 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



### 3.3 ทรัพยากรดิน

#### 3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

จากข้อมูลกองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2563) พบว่าในพื้นที่ตำบลหาดขาม ประกอบด้วย 5 ชุดดิน ซึ่งมีรายละเอียดในตารางที่ 3-3 รูปที่ 3.6 และรูปที่ 3.7 ดังนี้

1) ชุดดินลาดหญ้า (Ly) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ly-s1B : ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 8,962 ไร่ หรือร้อยละ 2.69 ของพื้นที่ตำบล
- หน่วยแผนที่ดิน Ly-s1C : ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,222 ไร่ หรือร้อยละ 2.17 ของพื้นที่ตำบล
- หน่วยแผนที่ดิน Ly-vc-s1B : ดินคล้ายชุดดินชุดดินลาดหญ้า ที่เป็นดินลึกมาก เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,420 ไร่ หรือร้อยละ 0.73 ของพื้นที่ตำบล
- หน่วยแผนที่ดิน Ly-vc-s1C : ดินคล้ายชุดดินชุดดินลาดหญ้า ที่เป็นดินลึกมาก เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,766 ไร่ หรือร้อยละ 0.53 ของพื้นที่ตำบล

2) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pb-s1A : ชุดดินเพชรบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 484 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของพื้นที่ตำบล

3) ชุดดินปราณบุรี (Pr) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pr-col-s1A : ดินคล้ายชุดดินปราณบุรี ที่มีเป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,871 ไร่ หรือร้อยละ 0.86 ของพื้นที่ตำบล
- หน่วยแผนที่ดิน Pr-col-s1B : ดินคล้ายชุดดินปราณบุรี ที่มีเป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 622 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของพื้นที่ตำบล
- หน่วยแผนที่ดิน Pr-mw-s1A : ดินคล้ายชุดดินปราณบุรี ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 14,955 ไร่ หรือร้อยละ 4.49 ของพื้นที่ตำบล
- หน่วยแผนที่ดิน Pr-mw-s1B : ดินคล้ายชุดดินปราณบุรี ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,179 ไร่ หรือร้อยละ 1.25 ของพื้นที่ตำบล
- หน่วยแผนที่ดิน Pr-mw,col-s1A : ดินคล้ายชุดดินปราณบุรีที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง และเป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,087 ไร่ หรือร้อยละ 1.25 ของพื้นที่ตำบล



- หน่วยแผน Pr-sIA : ชุดดินปราณบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,495 ไร่ หรือร้อยละ 1.05 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผน Pr-sIB : ชุดดินปราณบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 17,360 ไร่ หรือร้อยละ 5.21 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินท่าม่วง สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Tm-sIA : ชุดดินท่าม่วง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,357 ไร่ หรือร้อยละ 0.41 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินท่ายาง (Ty) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี ประกอบด้วย 3 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC : ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 26,288 ไร่ หรือร้อยละ 7.89 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslD : ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 15,156 ไร่ หรือร้อยละ 4.55 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslE : ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 12,072 ไร่ หรือร้อยละ 3.62 ของพื้นที่ตำบล

6) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 207,377 ไร่ หรือร้อยละ 62.22 ของพื้นที่ตำบล

7) พื้นที่น้ำ (W) มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 2,599 ไร่ หรือร้อยละ 0.78 ของพื้นที่ตำบล



ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Ly-slB	ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	8,982	2.69
Ly-slC	ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	7,222	2.17
Ly-vd-slB	ดินคล้ายชุดดินชุดดินลาดหญ้า ที่เป็นดินลึกมาก เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,420	0.73
Ly-vd-slC	ดินคล้ายชุดดินชุดดินลาดหญ้า ที่เป็นดินลึกมาก เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	1,766	0.53
Pb-slA	ชุดดินเพชรบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแฉะ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	484	0.15
Pr-col-slA	ดินคล้ายชุดดินปรางบุรี ที่มีเป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,871	0.86
Pr-col-slB	ดินคล้ายชุดดินปรางบุรี ที่มีเป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	622	0.19
Pr-mw-slA	ดินคล้ายชุดดินปรางบุรี ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	14,955	4.49
Pr-mw-slB	ดินคล้ายชุดดินปรางบุรี ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	4,179	1.25
Pr-mw,col-slA	ดินคล้ายชุดดินปรางบุรี ที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	4,087	1.23
Pr-slA	ชุดดินปรางบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	3,495	1.05
Pr-slB	ชุดดินปรางบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	17,360	5.21
Tm-slA	ชุดดินท่าม่วง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,357	0.41
Ty-gslC	ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	26,288	7.89
Ty-gslD	ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	15,156	4.55
Ty-gslE	ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์	12,072	3.62
SC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	207,377	62.22
W	พื้นที่น้ำ	2,599	0.78
<b>รวมเนื้อที่ทั้งหมด</b>		<b>333,291</b>	<b>100.00</b>

ที่มา : กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)



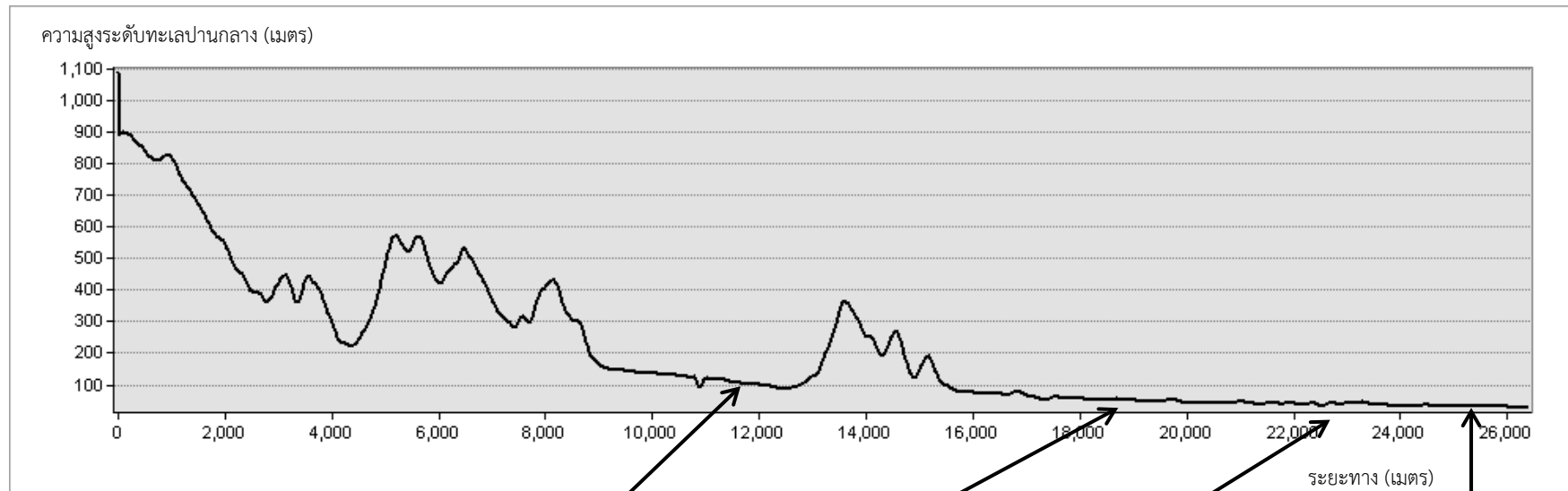
ตารางที่ 3-4 สมบัติของดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P <sub>2</sub> O <sub>5</sub> )	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K <sub>2</sub> O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Ly-slB	2-5	ดี	<10	<35	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	8,982	2.67
Ly-slC	5-12	ดี	<10	<35	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	7,222	2.17
Ly-vd-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	2,420	0.73
Ly-vd-slC	5-12	ดี	<10	<35	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	1,766	0.53
Pb-slA	0-2	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	35-75	>150	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	484	0.15
Pr-col-slA	0-2	ดี	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	2,871	0.86
Pr-col-slB	0-2	ดี	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	622	0.19
Pr-mw-slA	0-2	ดีปานกลาง	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	14,955	4.49
Pr-mw-slB	2-5	ดีปานกลาง	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	4,179	1.25
Pr-mw,col-slA	0-2	ดีปานกลาง	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	4,087	1.25
Pr-slA	0-2	ดี	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3,495	1.05
Pr-slB	2-5	ดี	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	17,360	5.21
Tm-slA	0-2	ดีปานกลางถึงดี	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	1,357	0.41
Ty-gslC	5-12	ดี	<10	<35	25-50	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	26,288	7.89
Ty-gslD	12-20	ดี	<10	<35	25-50	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	15,156	4.55
Ty-gslE	20-35	ดี	<10	<35	25-50	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	12,072	3.62
sc										207,377	62.22
w										2,599	0.78
<b>รวมเนื้อที่ทั้งหมด</b>										<b>333,291</b>	<b>100.00</b>

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)



แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



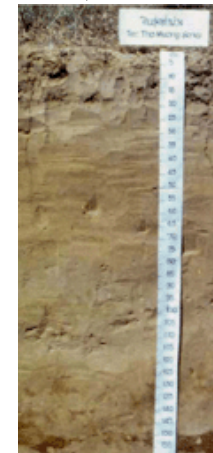
ชุดดินท่ายาง



ชุดดินลาดหญ้า



ชุดดินปรามบุรี



ชุดดินท่าม่วง

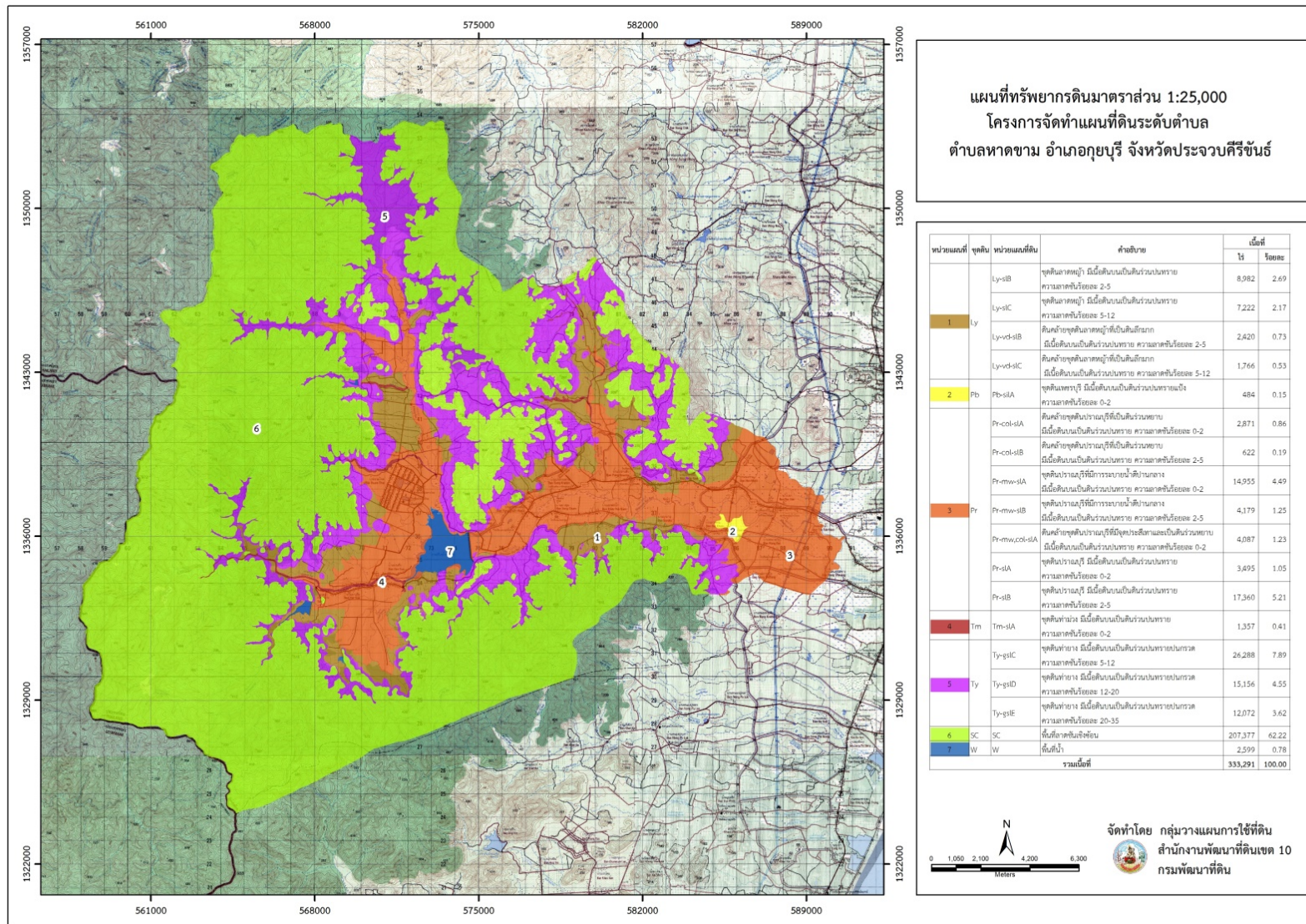


ชุดดินเพชรบุรี

รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



### 3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดิน โดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-5 รูปที่ 3-8 และรูปที่ 3-9 โดยพื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลายน้อย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลุ่ม สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลายปานกลาง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เป็นพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น ได้แก่ กล้วยพาราและปาล์มน้ำมัน ซึ่งมีลักษณะของทรงพุ่มและใบช่วยในการปกคลุมดิน ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ส่วนพื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลายรุนแรงถึงรุนแรงมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ ได้แก่ สับปะรดและว่านหางจระเข้ ซึ่งไม่มีสิ่งปกคลุมหน้าดินเกิดการชะล้างพังทลายของดินเมื่อฝนตกลงมากระทบกับก้อนดิน ก้อนดินแตกเป็นเม็ดดินเล็ก ๆ น้ำบางส่วนก็จะไหลซึมลงไปในดิน เมื่อดินอิ่มตัวจนน้ำไม่สามารถจะไหลซึมไปได้อีกแล้ว ก็จะเกิดน้ำไหลบ่าพัดพาเอาก้อนดินเล็ก ๆ ที่แตกกระจายอยู่บนผิวดินไปด้วย และเกิดการสูญเสียหน้าดิน เม็ดดินที่ถูกพัดพาไปกับน้ำจะไหลลงสู่พื้นที่ต่ำ ทำให้เกิดการสะสมตะกอนของดินในที่ลุ่มต่ำ

ตารางที่ 3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ไร่/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี)	0-2	38,969	11.69
ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี)	2-5	271,718	81.53
รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี)	5-15	15,077	4.52
รุนแรงมาก (15-20 ตัน/ไร่/ปี)	15-20	1,270	0.38
รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี)	>20	6,257	1.88
<b>รวม</b>		<b>333,291</b>	<b>100.00</b>

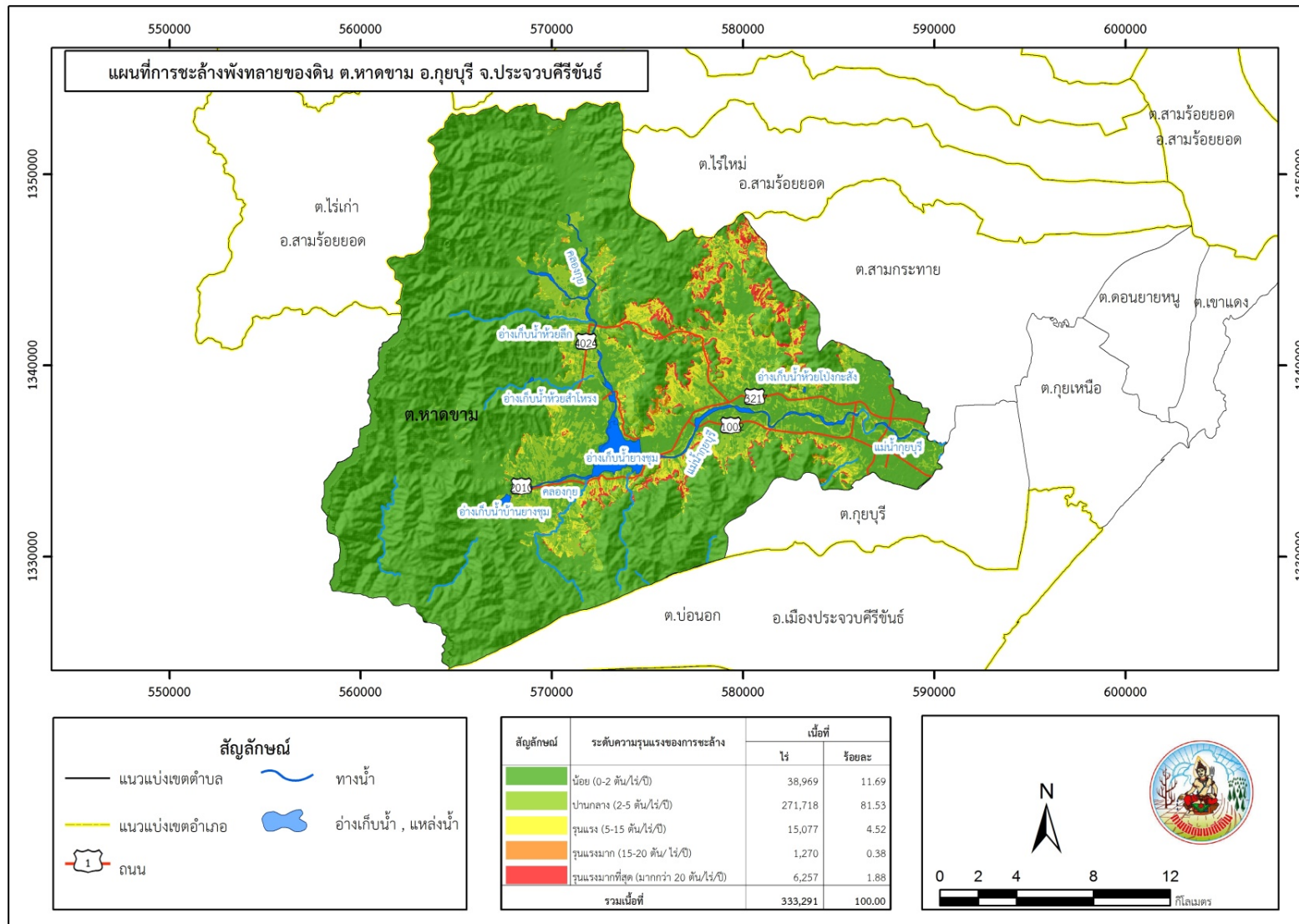
### 3.3.2 ดินปัญหา

จากข้อมูลกองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2563) พบว่าพื้นที่ตำบลหาดขาม มีดินปัญหา 3 ประเภท (รูปที่ 3-10) ดังนี้

1. ดินต้นในพื้นที่ตอนถึงชั้นลูกรัง ก้อนกรวด หรือเศษหิน ได้แก่ ชุดดินท่ายาง เนื้อที่ 41,725 ไร่ หรือร้อยละ 12.51 ของพื้นที่ตำบล
2. ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในพื้นที่ตอน ที่เป็นกรด ได้แก่ ชุดดินปราณบุรี เนื้อที่ 24,559 ไร่ หรือร้อยละ 7.36 ของพื้นที่ตำบล
3. ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในพื้นที่ตอน ที่ไม่เป็นกรด ได้แก่ ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินปราณบุรีที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 31,169 ไร่ หรือร้อยละ 9.34 ของพื้นที่ตำบล



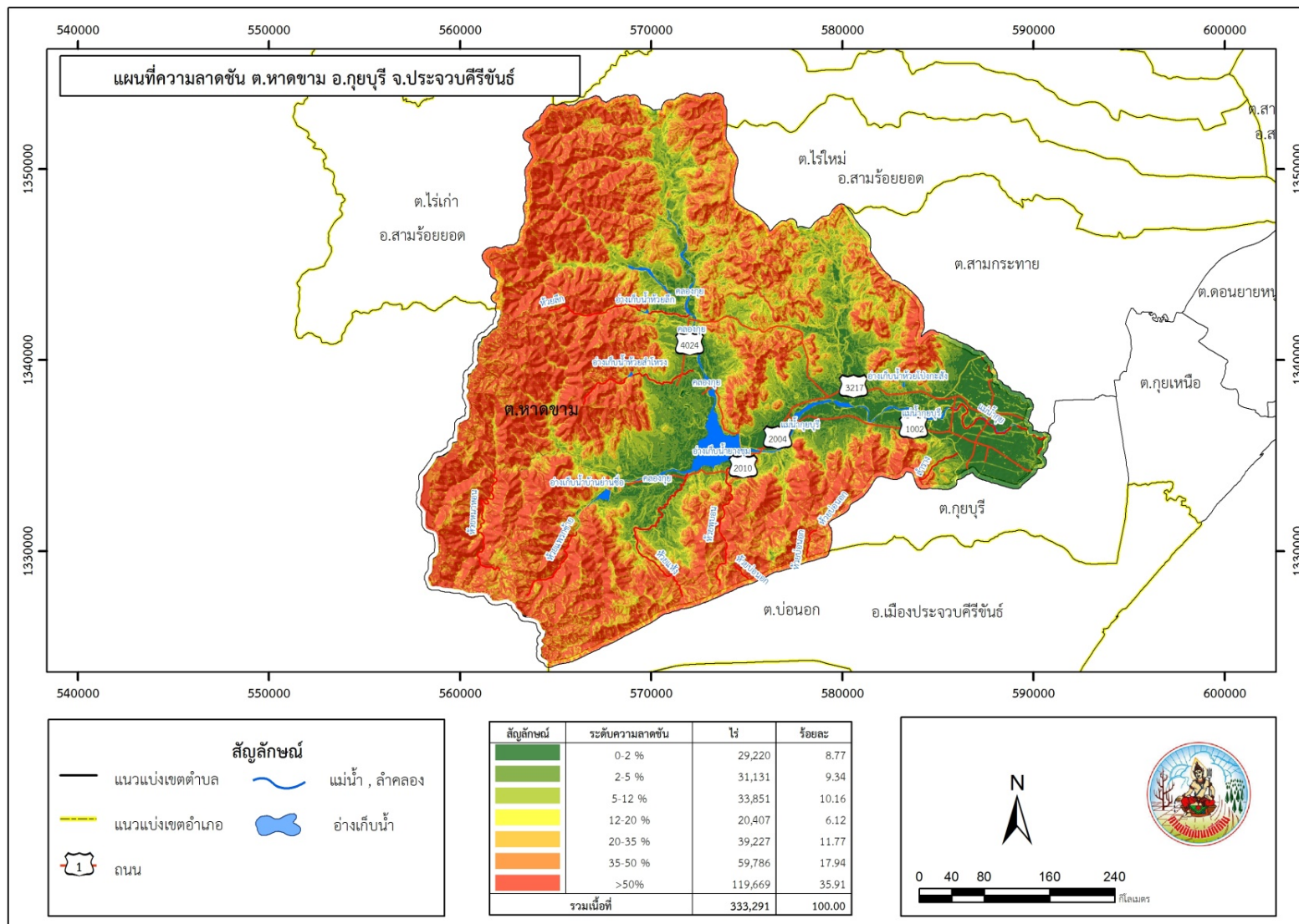
แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



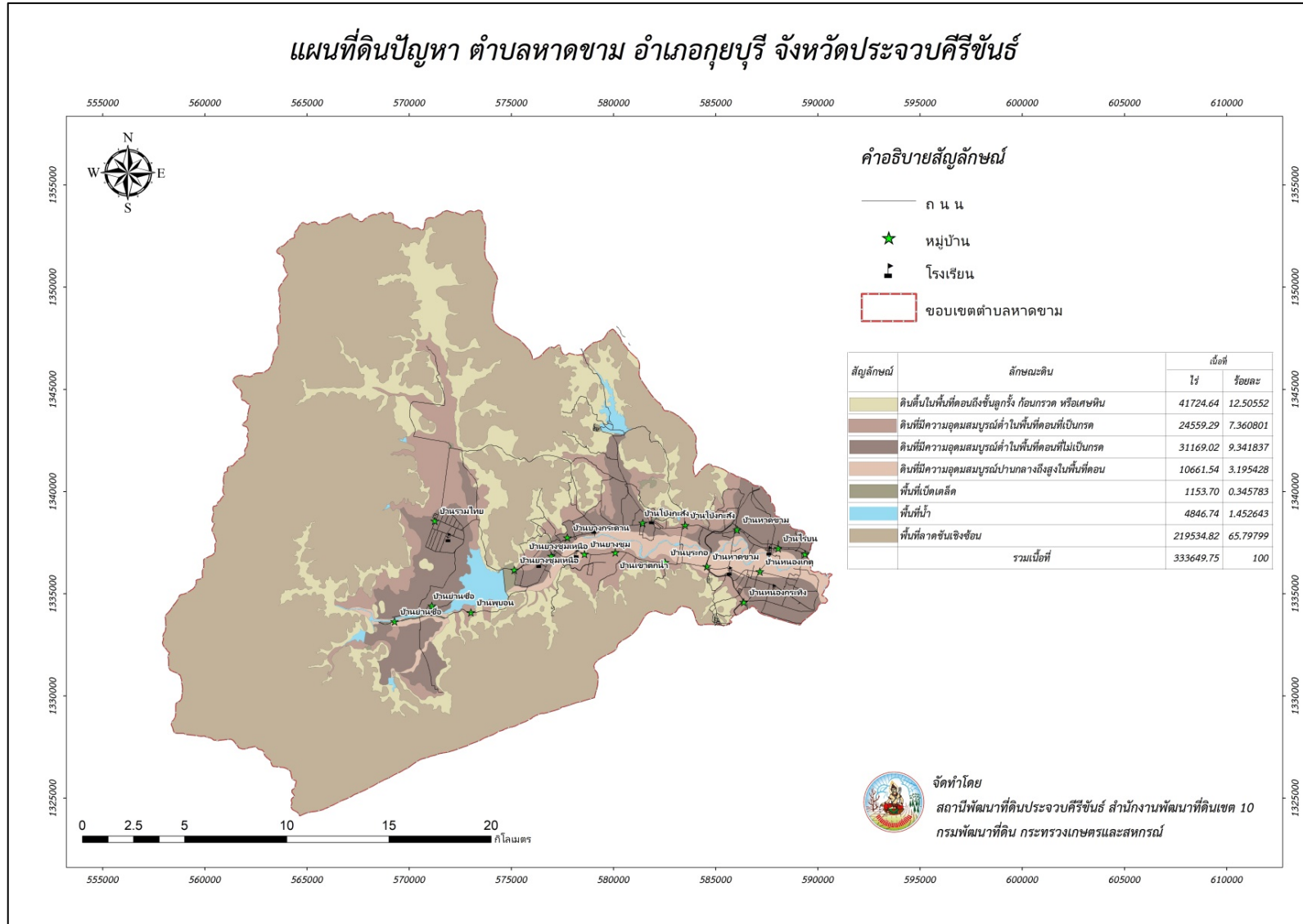
รูปที่ 3-8 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 3-9 ความลาดชัน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 3-10 แผนที่ดินปัญหา ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



## บทที่ 4

### กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

#### 4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

#### 4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564 โดยมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกร หมอдин ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลหาดขาม เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอกุยบุรี ร่วมนำเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนในพื้นที่มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้



#### 4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลหาดขาม คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- 2) ดินเสื่อมโทรมและขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลาดชัน
- 4) ต้นทุนการผลิต ราคาผลิตตกต่ำ
- 5) โรคแมลงและศัตรูพืช
- 6) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

#### 4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์การบริหารตำบลหาดขาม มีความต้องการ 6 ประการ คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
  - ต้องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก ขุดบ่อน้ำบาดาล เพิ่มความลึกของสระน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน ในพื้นที่นอกเขตชลประทานทางทิศตะวันตกของตำบลหาดขาม ได้แก่ หมู่ที่ 4, 5, 6, 7 และหมู่ที่ 2 บางส่วน
  - ต้องการขุดลอกอ่างเก็บน้ำทุกอ่าง และขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่หมู่ 6 และหมู่ที่ 9 เนื่องจากมีตะกอนดินสะสมเป็นปริมาณมาก เก็บกักน้ำได้น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ
  - ต้องการการแก้ปัญหาน้ำชลประทานไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ รวมทั้งพื้นที่บางส่วนการส่งน้ำไม่ถึงปลายน้ำ เนื่องจากเกษตรกรบางรายใช้วัสดุปิดขวางทางน้ำเพื่อเก็บกักน้ำไว้ในแปลงตนเอง
  - ต้องการขยายท่อส่งน้ำชลประทานในพื้นที่ชลประทานหมู่ 2 และ 8 ในช่วงฤดูฝนน้ำท่วม เนื่องจากท่อส่งน้ำมีขนาดเล็ก ไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน
- 2) ดินเสื่อมโทรมและขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากการใช้สารเคมีติดต่อกันนาน โดยขาดการปรับปรุงบำรุงดิน เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน
  - เกษตรกรต้องการความรู้เกี่ยวกับการใช้และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพ
  - เกษตรกรต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดการดินและปุ๋ยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
  - ต้องการความรู้ สนับสนุนเครื่องมือการวิเคราะห์ดินเบื้องต้น
  - ต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำเกษตรกรรมเป็นพืชผสมผสาน
- 3) การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลาดชัน
  - ต้องการสร้างฝายน้ำล้น บ่อดักตะกอน ทางเบนน้ำ ป้องกันการสะสมของตะกอนดินในแหล่งน้ำ
  - การปลูกพืชขวางความลาดเท
- 4) ต้นทุนการผลิต ราคาผลิตตกต่ำ
  - ต้องการให้มีการควบคุมราคาปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์
  - ต้องการรวมกลุ่มเกษตรกร โดยให้หน่วยงานภาครัฐเป็นที่ปรึกษา
  - ต้องการความรู้เรื่องการปลูกข้าว และสนับสนุนพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่



5) โรคและแมลงศัตรูพืช

- ต้องการความรู้เรื่องการทำกาการใช้สารชีวภัณฑ์และการเลี้ยงแตนเบียน เพื่อกำจัดหนอนและแมลงศัตรูพืช ซึ่งในพื้นที่มีปัญหาหนอนหัวดำและแมลงดำหนามมะพร้าว หนอนเจาะใบขนุน
- ต้องการสร้างแหล่งอาหารให้แก่ช้าง เนื่องจากช้างเข้าทำลายพืชผลทางการเกษตร เช่น สับปะรด ขนุน ปาล์มน้ำมัน และยางพารา เป็นต้น

6) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

- ต้องการตรวจสอบเขตที่ดิน เอกสารสิทธิ์หมู่ที่ 5, 11 และ 4 บางส่วน อยู่ในพื้นที่ป่าไม้

ถาวร

4.2.3 แนวทางการแก้ปัญหาในพื้นที่ตำบลหาดขาม

1) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและน้ำท่วม

- พื้นที่นอกเขตชลประทาน ชุมชนสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร
- พื้นที่เขตชลประทาน ประสานกรมชลประทานเพื่อขุดลอกอ่างเก็บน้ำ และปรับปรุงระบบส่งน้ำ
- จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล



## 2) กรณีแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน

ในส่วนของความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลหาดขาม พบว่า ปฏิกิริยาของดินบางพื้นที่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง ด้วยปูนโดโลไมท์ ด้านธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงบำรุงดินทั้งการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง โดยเริ่มการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ว่าดินขาดธาตุอาหารใดบ้าง ดินมีเป็นกรด-ด่างเท่าไร หรือมีปัญหาดินเค็มหรือไม่ จะได้ปรับปรุงบำรุงดินและการจัดการธาตุอาหารพืชได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรในพื้นที่มีศักยภาพ มีการรวมกลุ่มที่ค่อนข้างเข้มแข็งและมีความกระตือรือร้น ที่จะพัฒนาพื้นที่ทำการเกษตรเป็นอย่างดี จึงมีความสมควรที่จะได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน โดยสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ การถ่ายทอดในพื้นที่ แผ่นพับ ฯลฯ ได้แก่ การเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ การจัดการดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและลดต้นทุนการผลิต

## 3) กรณีแก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียด ดังนี้

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยกรมพัฒนาที่ดินจะได้สนับสนุนโครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ กลุ่มน้ำคลองกุย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีการประชุมทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังปัญหาและความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้ว 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2563 ณ ที่ว่าการอำเภอกุยบุรี โดยมีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ได้แก่ สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มฝ่ายต่างๆ ในสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 สำนักวิศวกรรมเพื่อการพัฒนาที่ดิน หมอดินอาสา สำนักงานเกษตรอำเภอ โครงการชลประทานประจวบคีรีขันธ์ หน่วยงานฝ่ายปกครองทั้งนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

โดยนำหลักวิชาการและเทคนิคด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ มาใช้เป็นมาตรการเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรม ให้พื้นที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาพื้นที่และความต้องการของชุมชนเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังศึกษานโยบายด้านการเกษตรของรัฐบาล และท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์กำหนดมาตรการในแผนการใช้ที่ดินพร้อมข้อเสนอแนะด้านการจัดการพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน สามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมและขยายผลสู่การปฏิบัติในพื้นที่อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

## 4) กรณีการแก้ไขปัญหาต้นทุนการผลิต ราคาผลิตตกต่ำ

โดยการรวมกลุ่มทำการผลิตเป็นระบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกิดกิจกรรมลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด เชื่อมโยงตลาดเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้า เพื่อแก้ปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มการผลิตและบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพราคาเป็นธรรม เพื่อลดต้นทุน



การผลิตและให้การผลิตสินค้าเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐาน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและเพิ่มรายได้ของเกษตรกร กรมพัฒนาที่ดินมีภารกิจในการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมในการปลูกพืช ให้คำแนะนำการผลิตพืชในพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการผลิตพืชสินค้าเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต และส่งเสริมสนับสนุนการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร การผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต

5) กรณีการแก้ไขปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช

การแก้ปัญหาหนอนหัวดำและแมลงดำหนามมะพร้าว หนอนเจาะใบขนุน สถานีพัฒนาที่ดินจะร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอกุยบุรี ให้ความรู้การใช้สารชีวภัณฑ์ การใช้แตนเบียน และการใช้สารเคมีควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชตามหลักวิชาการ

การแก้ปัญหาข้างเข้าทำลายผลผลิตทางการเกษตร ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อุทยานแห่งชาติกุยบุรี การสร้างแหล่งอาหารให้แก่ข้าง เช่น แปลงหญ้า รวมทั้งสร้างแหล่งน้ำให้ข้าง

6) กรณีความต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินนั้น

แจ้งกรมที่ดินตรวจสอบและรับรองเอกสารสิทธิ์

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 6 ประการ คือ

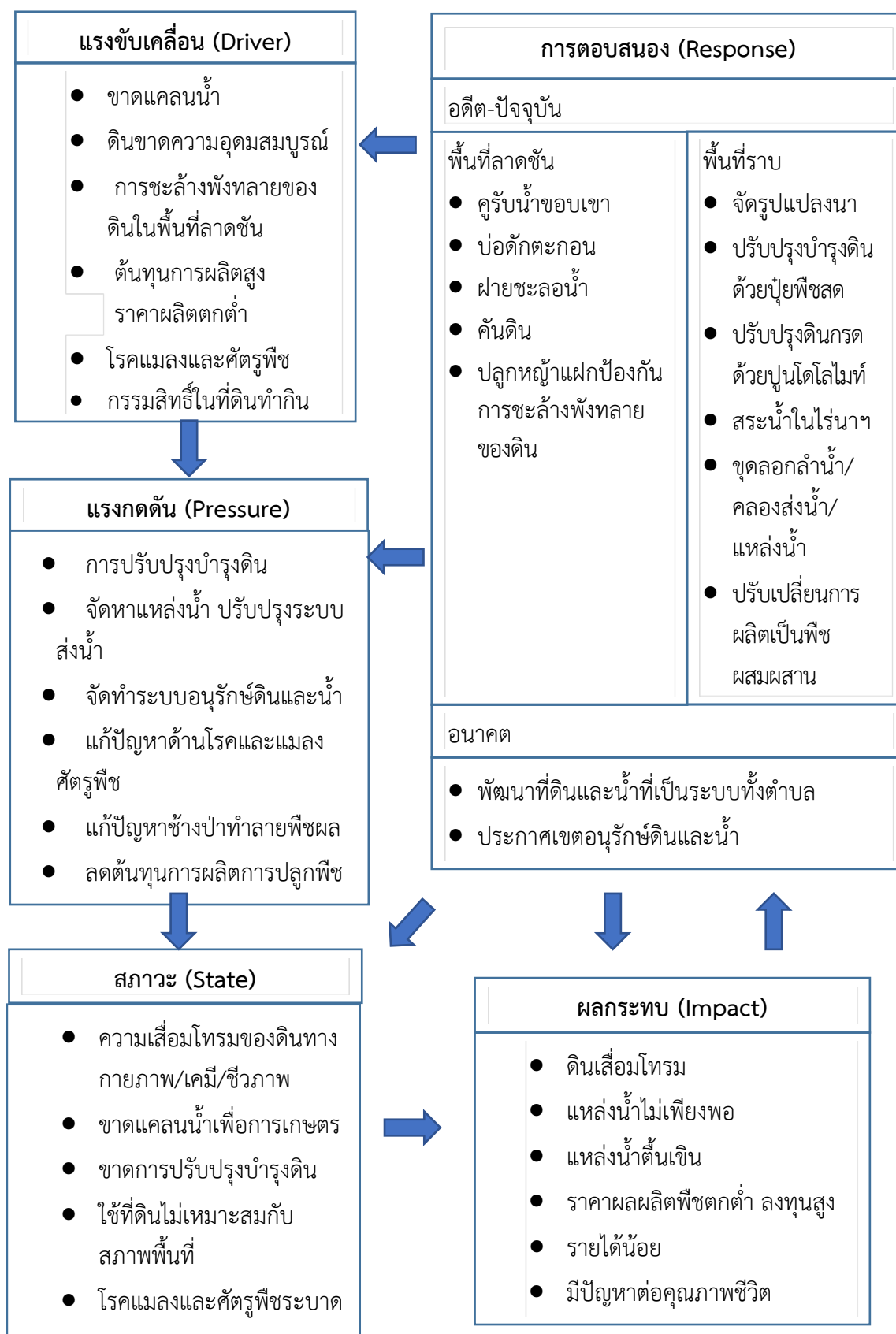
- 1.1) ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- 1.2) ดินเสื่อมโทรมและขาดความอุดมสมบูรณ์
- 1.3) การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลาดชัน
- 1.4) ต้นทุนการผลิต ราคาผลิตตกต่ำ
- 1.5) โรคแมลงและศัตรูพืช
- 1.6) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 6 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ ปรับปรุงระบบส่งน้ำ
- 2.3) จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2.4) แก้ปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช
- 2.5) แก้ปัญหาข้างป่าทำลายพืชผล
- 2.6) ลดต้นทุนการผลิตการปลูกพืช



- 3) **สถานะ (State)** ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ
- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ
  - 3.2) การใช้ที่ดินไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
  - 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
  - 3.4) ขาดความรู้ด้านการจัดการดิน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์
  - 3.5) ขาดความรู้ด้านโรคแมลงและศัตรูพืช
- 4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 6 ประการ คือ
- 4.1) ดินเสื่อมโทรม
  - 4.2) แหล่งน้ำไม่เพียงพอ
  - 4.3) แหล่งน้ำตื้นเขิน
  - 4.4) ราคาผลผลิตพืชตกต่ำ ลงทุนสูง
  - 4.5) รายได้น้อย
  - 4.6) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต
- 5) **การตอบสนอง (Response)** ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
- อดีต-ปัจจุบัน**
- พื้นที่ลาดชัน
- 5.1) บ่อดักตะกอน
  - 5.2) ฝายชะลอน้ำ
  - 5.3) คันดิน
  - 5.4) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- พื้นที่ราบ
- 5.8) จัดรูปแปลงนา
  - 5.9) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
  - 5.10) ปรับปรุงดินกรดด้วยปูนโดโลไมท์
  - 5.11) สระน้ำไร่นา
  - 5.12) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
  - 5.13) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชผสมผสาน
- อนาคต**
- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
  - (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1



รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหาดขาม



### 4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ระบบการปลูกพืชในพื้นที่ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการเพาะปลูกพืช (รูปที่ 4-2) ดังนี้

#### 4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรในพื้นที่จะแบ่งช่วงการปลูกข้าวนาปีเป็น 2 รอบ และนาปรัง 1 รอบ โดยนาปีรอบที่ 1 ปลูกช่วงต้นเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม และเก็บเกี่ยวช่วงพฤศจิกายน - ธันวาคม และนาปีรอบที่ 2 ปลูกช่วงมกราคม-กุมภาพันธ์ และเก็บเกี่ยวช่วงเมษายน-พฤษภาคม ส่วนนาปรังจะปลูกช่วงมีนาคม - กลางเดือนมิถุนายน ทั้งนี้การปลูกข้าวนาปีรอบ 2 และนาปรัง ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำจากคลองส่งน้ำชลประทานระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม แต่จะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำ โดยพันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกได้แก่ ข้าวเจ้าพันธุ์ชัยนาท 1 ข้าวเจ้าพันธุ์ปทุมธานี 1 และข้าวเจ้าพันธุ์ กข 31

2) ข้าวนาปี-พืชผัก เกษตรกรจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ ถั่วฝักยาว แตงกวา ข้าวโพดหวาน ระหว่างเดือนธันวาคมถึงมิถุนายน

3) กล้วย เกษตรกรจะปลูกกล้วยในพื้นที่ลุ่ม ซึ่งสามารถปลูกได้เกือบตลอดปี

#### 4.3.2 พื้นที่ดอน

1) สับปะรด เกษตรกรส่วนมากจะปลูกสับปะรดในช่วงฤดูฝนเป็นต้นไป สามารถเก็บเกี่ยวได้ตลอด มีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-16 เดือน

2) อ้อย เกษตรกรจะปลูกอ้อยหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม และเก็บเกี่ยวช่วงเดือนมกราคม-มีนาคมของทุกปี

2) ว่านหางจระเข้ เกษตรกรส่วนมากจะปลูกช่วงต้นฤดูฝนเป็นต้นไป เมื่ออายุประมาณ 8 เดือน หรือใบล่างมีน้ำหนัก 8 ชีดขึ้นไป สามารถเก็บเกี่ยวได้

3) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน

4) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ มะพร้าว มะม่วง กล้วย ขนุน

พืช/เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ลุ่ม												
1. ข้าว-ข้าว												
2. ข้าว-พืชผัก												
บริเวณพื้นที่ดอน												
1. สับปะรด												
2. อ้อย												
3. ว่านหางจระเข้												
4. ไม้ยืนต้น												
5. ไม้ผล												

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



## บทที่ 5

### การประเมินคุณภาพที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดิน ทำให้ทราบว่าที่ดินนั้นๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดต่อการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินเป็นการจับคู่ข้อมูลที่ใช้สำหรับการประเมินคุณภาพที่ดิน ได้แก่ ข้อมูลคุณภาพที่ดิน และประเภทการใช้ที่ดิน

#### 5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน พบว่ามีหน่วยแผนที่ชุดดิน 5 หน่วย หน่วยแผนที่ดินคล้ายชุดดิน 4 หน่วย และหน่วยแผนที่พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน 1 หน่วย โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในบทที่ 3 ตารางที่ 3-3

#### 5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ดังรายละเอียดในบทที่ 2 ตารางที่ 2-2 ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลักที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 10 ชนิด ได้แก่ ข้าว สับปะรด มะพร้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน โกโก้ กาแฟโรบัสต้า ขนุน ทุเรียน และมะม่วง

#### 5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติดินและประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งพิจารณาจากพืชที่ปลูกอยู่ในปัจจุบัน และพืชทางเลือกที่เกษตรกรมีความสนใจที่จะปลูกร่วมกับการจัดการดินในพื้นที่ตำบลหาดขาม เพื่อประเมินคุณภาพที่ดิน โดยจำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

##### 5.3.1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดินตำบลหาดขาม พื้นที่นอกเขตชลประทาน

###### (1) ข้าว

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกข้าวของตำบลหาดขาม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

(1.1) ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pb-slA

(1.2) ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pr-mw-slA, Pr-mw-slB และ Pr-mw,col-slA

(1.3) ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB, Ly-slC, Ly-vd-slB, Pr-col-slA, Pr-col-slB, Pr-slA และ Pr-slB มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-vd-slC มีข้อจำกัดด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ (m) เนื่องจากมีต้องการน้ำในการเจริญเติบโตไม่เพียงพอ ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Tm-slA

(1.4) ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N) พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการเขตกรรมมีความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC, Ty-gslD, Ty-gslE และ SC



## (2) สับปรด

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกสับปรดของตำบลหาดขาม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

(2.1) **ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Tm-s1A

(2.2) **ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB, Ly-vd-slB, Pr-col-s1A, Pr-col-slB, Pr-s1A และ Pr-slB มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และมีความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slC และ Ly-vd-slC มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และการระบายน้ำ Pr-mw-s1A, Pr-mw-slB และ Pr-mw,col-s1A มีข้อกำหนดด้านการระบายน้ำ (o) คือ ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pb-s1A มีข้อกำหนดด้านชั้นดินความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) มีความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) และมีชั้นขีดขวางของรากพืช (r ) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC

(2.3) **ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)**

ข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslD

(2.4) **ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)**

ข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslE และ SC

## (3) มะพร้าว

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกมะพร้าวของตำบลหาดขาม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

(3.1) **ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)** ข้อกำหนดด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ เนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB, Ly-slC, Ly-vd-slB, Ly-vd-slC, Pb-s1A, Pr-col-s1A, Pr-col-slB, Pr-mw-s1A, Pr-mw-slB, Pr-mw,col-s1A, Pr-s1A, Pr-slB และ Tm-s1A

(3.2) **ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)**

มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน มีความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) และมีชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC, Ty-gslD, Ty-gslE และ SC

## (4) ยางพารา

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกยางพาราของตำบลหาดขาม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

(4.1) **ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Tm-s1A

(4.2) **ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-vd-slB, Ly-vd-slC, Pr-col-s1A, Pr-col-slB, Pr-s1A และ Pr-slB มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pb-s1A, Pr-mw-s1A, Pr-mw-slB และ Pr-mw,col-s1A

(4.3) **ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)**

มีข้อกำหนดด้านชั้นขีดขวางของรากพืช (r ) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB และ Ly-slC

(4.4) **ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)**

มีข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) และมีชั้นขีดขวางของรากพืช (r ) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC, Ty-gslD, Ty-gslE และ SC



### (5) ปาล์มน้ำมัน

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมันของตำบลหาดขาม พบว่าอยู่ในระดับชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

#### ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

มีข้อกำหนดด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ (m) เนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตที่ดีในทุกหน่วยชุดดิน หากมีระบบชลประทานและการจัดการที่ดีก็สามารถปลูกได้ แต่ผลผลิตอาจไม่ดีเท่าที่ควร

### (6) โกโก้และกาแฟโรบัสต้า

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกโกโก้และกาแฟโรบัสต้าของตำบลหาดขาม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

#### (6.1) ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

มีข้อกำหนดด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ (m) เนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB, Ly-slC, Ly-vd-slB, Ly-vd-slC, Pb-silA, Pr-col-slA, Pr-col-slB, Pr-mw-slA, Pr-mw-slB, Pr-mw,col-slA, Pr-slA, Pr-slB และ Tm-slA

#### (6.2) ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

มีข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) และมีชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC, Ty-gslD, Ty-gslE และ SC

### (7) มะม่วง

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกมะม่วงของตำบลหาดขาม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

#### (7.1) ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

มีข้อกำหนดด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ (m) และความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-vd-slB, Ly-vd-slC, Pb-silA, Pr-col-slA, Pr-col-slB, Pr-mw-slA, Pr-mw-slB, Pr-mw,col-slA, Pr-slA และ Pr-slB มีข้อกำหนดด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ (m) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Tm-slA และ Pr-mw,col-slA

#### (7.2) ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

มีข้อกำหนดด้านชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB และ Ly-slC

#### (7.3) ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

มีข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) และมีชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC, Ty-gslD, Ty-gslE และ SC

### (8) ขนุน และทุเรียน

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกขนุนและทุเรียนของตำบลหาดขาม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

#### (8.1) ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

มีข้อกำหนดด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ (m) เนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB, Ly-slC, Ly-vd-slB, Ly-vd-slC, Pb-silA, Pr-col-slA, Pr-col-slB, Pr-mw-slA, Pr-mw-slB, Pr-mw,col-slA, Pr-slA, Pr-slB และ Tm-slA

#### (8.2) ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

มีข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) และมีชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC, Ty-gslD, Ty-gslE และ SC



### 5.3.2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดินตำบลหาดขาม พื้นที่ในเขตชลประทาน

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติดินและประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งพิจารณาการจัดการดินร่วมกับการให้น้ำระบบชลประทาน เพื่อประเมินคุณภาพที่ดิน โดยจำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

#### (1) มะพร้าว

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกมะพร้าวของตำบลหาดขาม ในเขตชลประทาน พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

(1.1) ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1) ได้แก่ หน่วยแผนที่ Tm-s1A

(1.2) ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pb-s1A, Pr-mw-s1A, Pr-mw-s1B และ Pr-mw,col-s1A มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-vd-s1B, Ly-vd-s1C, Pr-col-s1A, Pr-col-s1B, Pr-s1A และ Pr-s1B

(1.3) ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

มีข้อกำหนดด้านชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-s1B และ Ly-s1C

(1.4) ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

มีข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) และมีชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC, Ty-gslD, Ty-gslE และ SC

#### (2) โกโก้ และกาแฟโรบัสต้า

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกโกโก้และกาแฟโรบัสต้าของตำบลหาดขาม ในเขตชลประทาน พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

(2.1) ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pb-s1A, Pr-mw-s1A, Pr-mw-s1B และ Pr-mw,col-s1A มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-vd-s1B, Ly-vd-s1C, Pr-col-s1A, Pr-col-s1B, Pr-s1A, Pr-s1B และ Tm-s1A,

(2.2) ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

มีข้อกำหนดด้านชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-s1B และ Ly-s1C

(2.3) ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

มีข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) และมีชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC, Ty-gslD, Ty-gslE และ SC

#### (3) ขนุน

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกขนุนของตำบลหาดขาม ในเขตชลประทาน พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

(3.1) ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1) ได้แก่ หน่วยแผนที่ Tm-s1A

(3.2) ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-vd-s1B, Ly-vd-s1C, Pb-s1A, Pr-col-s1A, Pr-col-s1B, Pr-mw-s1A, Pr-mw-s1B, Pr-mw,col-s1A, Pr-s1A และ Pr-s1B,

**(3.3) ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)**

มีข้อกำหนดด้านชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB และ Ly-slC

**(3.4) ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)**

มีข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) และมีชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC, Ty-gslD, Ty-gslE และ SC

**(4) ทุเรียน**

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกทุเรียนของตำบลหาดขาม ในเขตชลประทาน พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

**(4.1) ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)**

มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pb-slA, Pr-mw-slA, Pr-mw-slB และ Pr-mw,col-slA ข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-vd-slB, Ly-vd-slC, Pr-col-slA, Pr-col-slB, Pr-slA, Pr-slB และ Tm-slA

**(4.2) ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)**

มีข้อกำหนดด้านชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB และ Ly-slC

**(4.3) ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)**

มีข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) และมีชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC, Ty-gslD, Ty-gslE และ SC

**(5) มะม่วง**

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกมะม่วงของตำบลหาดขาม ในเขตชลประทาน พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N)

**(5.1) ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)**

มีข้อกำหนดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-vd-slB, Ly-vd-slC, Pb-slA, Pr-col-slA, Pr-col-slB, Pr-mw-slA, Pr-mw-slB, Pr-mw,col-slA, Pr-slA, Pr-slB และ Tm-slA

**(5.2) ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)**

มีข้อกำหนดด้านชั้นขีดขวางของรากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB, Ly-slC, Ty-gslC, Ty-gslD และ Ty-gslE

**(5.3) ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)**

มีข้อกำหนดด้านความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน (e) ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าธรรมชาติ เป็นที่อยู่ของสัตว์ป่า และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน SC



ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่ในเขตชลประทาน

หน่วยแผนที่ดิน	มะพร้าว	โกโก้, กาแฟโรบัสต้า	ขนุน	ทุเรียน	มะม่วง
Ly-slB	S3r	S3r	S3r	S3r	S3r
Ly-slC	S3r	S3r	S3r	S3r	S3r
Ly-vd-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Ly-vd-slC	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Pb-slA	S2so	S2so	S2s	S2so	S2s
Pr-col-slA	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Pr-col-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Pr-mw-slA	S2so	S2so	S2s	S2so	S2s
Pr-mw-slB	S2so	S2so	S2s	S2so	S2s
Pr-mw,col-slA	S2so	S2so	S2s	S2so	S2s
Pr-slA	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Pr-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Tm-slA	S1	S2s	S1	S2s	S2s
Ty-gslC	N	N	N	N	S3r
Ty-gslD	N	N	N	N	S3r
Ty-gslE	N	N	N	N	S3r
SC	N	N	N	N	N

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน: m = ความชื้น                      o = การระบายน้ำ                      s = ความอุดมสมบูรณ์ของดิน  
r = ชั้นขีดขวางของรากพืช                      z = ความเป็นพิษของดิน                      e = ความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายของดิน

พืชทางเลือก : โกโก้ กาแฟโรบัสต้า ทุเรียน



## บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

### 6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”<sup>1</sup> เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

<sup>1</sup> สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโรกาสดต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป



## 6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

### ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 <sup>2</sup>	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) <sup>3</sup>	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม <sup>4</sup>	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

<sup>2</sup> ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

<sup>3</sup> ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

<sup>4</sup> ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)



ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคกลาง พ.ศ. 2560-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการน้ำและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อแก้ไขปัญหาท่วม ภัยแล้ง และคงความสมดุลของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
8	ยุทธศาสตร์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2563	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย และการค้า การลงทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2563	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าผลผลิต และส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเกษตร และสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร
11	แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) องค์การบริหารส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาส่งเสริมอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
12	ยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดขาม พ.ศ.2563	ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาด้านการเกษตรพอเพียง และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม



### 6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลหาดขามใช้แผนพัฒนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (พ.ศ. 2561-2565) เป็นแนวทาง ซึ่งกับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนา ราชสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น



#### 6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตอุตสาหกรรม และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

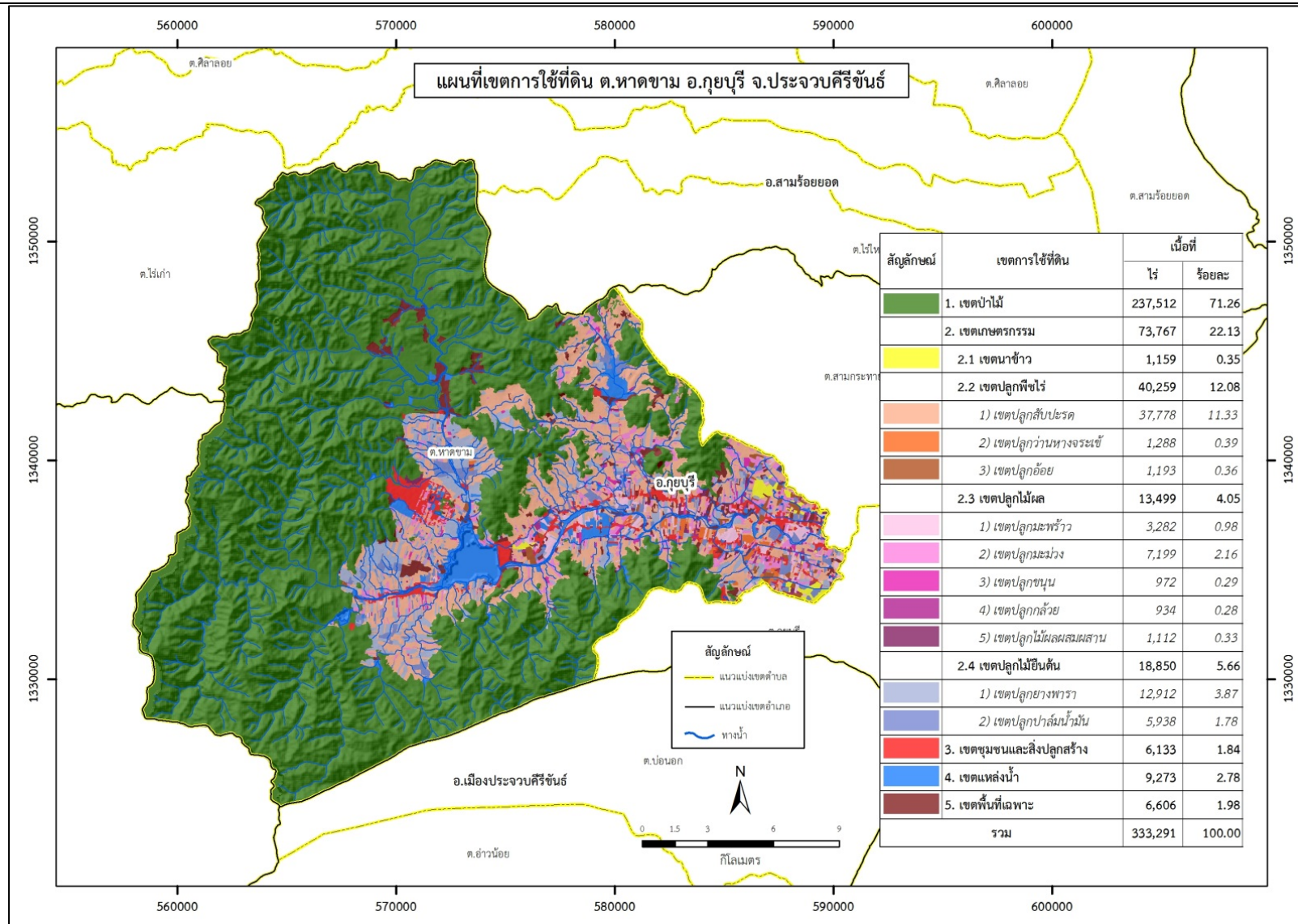
ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	237,512	71.26
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
2.1 เขตนาข้าว	1,159	0.35
2.2 เขตปลูกพืชไร่		
1) เขตปลูกสับปะรด	37,778	11.33
2) เขตปลูกว่านหางจระเข้	1,288	0.39
3) เขตปลูกอ้อย	1,193	0.36
2.3 เขตปลูกไม้ผล		
1) เขตปลูกมะพร้าว	3,282	0.98
2) เขตปลูกมะม่วง	7,199	2.16
3) เขตปลูกขนุน	972	0.29
4) เขตปลูกกล้วย	934	0.28
5) เขตปลูกไม้ผลผสมผสาน	1,112	0.33
2.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น		
1) เขตปลูกยางพารา	12,912	3.87
2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	5,938	1.78
3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	6,133	1.84
4. พื้นที่เบ็ดเตล็ด	6,606	1.98
5. พื้นที่แหล่งน้ำ	9,273	2.78
<b>รวม</b>	<b>333,291</b>	<b>100.00</b>

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์



แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



#### 6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 237,512 ไร่ หรือร้อยละ 71.26 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี รวมไปถึงพื้นที่คงสภาพป่าแต่อยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบไม่สมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพการฟื้นฟู ควรได้รับการอนุรักษ์

#### 6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 73,768 ไร่ หรือร้อยละ 22.13 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 11 เขต ดังนี้

1) **เขตนาข้าว** มีเนื้อที่ 1,159 ไร่ หรือร้อยละ 0.35 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ดินคล้ายชุดดินปราณบุรีที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง การประเมินคุณภาพที่ดินจำแนกความเหมาะสมเป็นชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

##### ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

##### การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- พัฒนาระบบส่งน้ำ และการระบายน้ำออกจากพื้นที่นา ช่วงที่ฝนตกชุก
- การปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น ถั่วเหลือง ปอเทือง และปลูกพืชผักปลอดภัย

##### กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- ถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

##### กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน ปรับปรุงระบบคลอง/ท่อส่งน้ำส่งน้ำ และระบายน้ำ
- 2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวให้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพ การคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การแก้ปัญหาข้าวตืด/ข้าวแดง การป้องกันและกำจัดโรคแมลงของข้าว



## 2) เขตปลูกพืชไร่

2.1) เขตปลูกสับปะรด มีเนื้อที่ 37,778 ไร่ หรือร้อยละ 11.33 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินปราณบุรี (Pr) ชุดดินลาดหญ้า (Ly) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน ตามลำดับ

### ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินเป็นกรด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสมในพื้นที่ที่มีความ

ลาดชันสูง

- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- ช้างป่าเข้าทำลายพืชผลทางการเกษตร

### การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงลดความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง

### กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดิน ในการผลิตการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อลดความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าในพื้นที่ไม่เหมาะสม (Zoning by Agri-Map)

### กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนความรู้ด้านการผลิตสับปะรดให้ได้ปริมาณ และคุณภาพผลผลิตสูง เป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ปลูกสับปะรดเป็นกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เพื่อลดต้นทุนการผลิต สร้างอำนาจในการแข่งขันของสินค้าเกษตร

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

3) อุทยานแห่งชาติ สร้างแหล่งอาหารให้ช้างป่า เช่น แปลงหญ้า แหล่งน้ำ

2.2) เขตปลูกว่านหางจระเข้ มีเนื้อที่ 1,288 ไร่ หรือร้อยละ 0.39 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปราณบุรี (Pr) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) และชุดดินลาดหญ้า (Ly) ตามลำดับ



### ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

### การจัดการที่ดินในอนาคต

ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงดินลดความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

### กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อลดความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช

### กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนความรู้ในการผลิตว่านหางจระเข้ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูง เป็นที่ต้องการของตลาด สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ปลูกว่านหางจระเข้เป็นกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เพื่อลดต้นทุนการผลิต สร้างอำนาจในการแข่งขันของสินค้าเกษตร

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

2.2) เขตปลูกอ้อย มีเนื้อที่ 1,198 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขต นี้ ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปรมาณบุรี (Pr) และชุดดินลาดหญ้า (Ly) ตามลำดับ

### ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

### การจัดการที่ดินในอนาคต

ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงดินลดความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร



### กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อลดความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช

### กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนความรู้ในการผลิตอ้อยให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูงเป็นที่ต้องการของตลาด สนับสนุนท่อนพันธุ์อ้อยที่ดีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ให้ผลผลิตสูง
- 2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

### 3) เขตไม้ผล

3.1) เขตปลูกมะพร้าว มีเนื้อที่ 3,282 ไร่ หรือร้อยละ 0.98 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปราณบุรี (Pr) และชุติดินเพชรบุรี (Pb) ตามลำดับ

#### ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

#### การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

### กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อลดความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน



### กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนความรู้ด้านการผลิตมะพร้าวให้ได้ปริมาณ และคุณภาพสูง สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวเป็นกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เพื่อลดต้นทุนการผลิต สร้างอำนาจในการแข่งขันของสินค้าเกษตร แก้ปัญหาแมลงศัตรูพืช เช่น หนอนหัวดำและแมลงค้ำหนาม

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

3.2) เขตปลูกมะม่วง เขตปลูกขนุน เขตปลูกกล้วย และเขตปลูกไม้ผลผสมผสาน มีเนื้อที่ 7,199 972 934 และ 1,112 ไร่ หรือร้อยละ 2.16 0.29 0.28 และ 0.33 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปราณบุรี (Pr) ชุดดินลาดหญ้า (Ly) และชุดดินท่ายาง (Ty) ตามลำดับ

#### ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ปฏิกริยาดินเป็นกรด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสมในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

#### การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- ปรับปรุงดินลดความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง

#### กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ
- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อลดความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน



#### กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูง เป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค แก้ปัญหาโรคและแมลงเข้าทำลายผลผลิต
- 2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

#### 4) เขตปลูกไม้ยืนต้น

4.1) เขตปลูกยางพาราและเขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 12,912 และ 5,938 ไร่ หรือร้อยละ 3.87 และ 1.78 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปราณบุรี (Pr) ชุดดินท่ายาง (Ty) และชุติดินลาดหญ้า (Ly) ตามลำดับ

##### ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ปฏิกริยาดินเป็นกรด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสมในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

##### การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- ปรับปรุงดินลดความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง

##### กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินด้านการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ
- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อลดความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

#### กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี ในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง



2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนความรู้ด้านการผลิตปาล์มน้ำมันให้ได้ ปริมาณและคุณภาพสูง

3) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

#### 6.4.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 6,133 ไร่ หรือร้อยละ 1.84 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ โรงงานอุตสาหกรรม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และระบบโครงข่ายคมนาคม จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

#### 6.4.4 พื้นที่เบ็ดเตล็ด

มีเนื้อที่ 6,606 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ลุ่ม เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า บ่อทราย

#### 6.4.5 แหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 9,273 ไร่ หรือร้อยละ 2.78 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ต่างๆ อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านการเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควบคุมแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำ ที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ



## 6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

พืช/เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ลุ่ม												
1. ข้าว-ข้าว			ข้าวนาปรัง							ข้าวนาปี		ข้าว
2. ข้าว-พืชผัก			พืชผัก							ข้าวนาปี		ผัก
บริเวณพื้นที่ดอน												
1. สับปะรด												สับปะรด
2. อ้อย												อ้อย
3. วานหางจระเข้												วานหางจระเข้
4. ไม้ยืนต้น												ยางพารา ปาล์มน้ำมัน
												โกโก้ กาแฟโรบัสต้า
5. ไม้ผล												มะพร้าว มะม่วง กล้าย ขนุน ทุเรียน

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

## 6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและเทศบาลตำบลหาดขาม ให้แก้ไขปัญหารวม 7 ประการ คือ (1) การปล่อยน้ำตรงตามรอบที่กำหนด (2) เกษตรกรหันมาใช้พืชใช้น้ำน้อย สนับสนุนการปลูกพืชทางเลือกโดยใช้ แผนที่ Zoning By Agri-map ในการวางแผนการผลิต (3) สนับสนุนก่อสร้างแหล่งน้ำให้ตรงตามความเหมาะสมกับพื้นที่ของเกษตรกร (4) ถ่ายทอดความรู้และติดตามการรวมกลุ่มเกษตรกรในการจัดทำปุ๋ยเพื่อใช้เอง และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ (6) สนับสนุนการใช้วัสดุปรับปรุงดินการปลูกพืชตามความลาดเทและให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างถูกต้อง (7) สร้างการรับรู้และเพิ่มจุดเรียนรู้ด้านการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช การแก้ปัญหานั้นจำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ 7 ประการนี้ได้



## บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

### 7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม ไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหาดขาม เพื่อมีมติ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรม พัฒนาที่ดิน

### 7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 8 โครงการ ดังนี้

- 1) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2) การบริหารจัดการน้ำ
- 3) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี
- 4) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- 5) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
- 6) ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
- 7) การวิเคราะห์ดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- 8) ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าในพื้นที่ไม่เหมาะสม (Zoning by Agri-Map)

### 7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรร ให้ดำเนินการ

#### เขตพื้นที่เกษตรกรรม

#### 1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
  - 1.1.1) การวิเคราะห์ดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
  - 1.1.2) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
  - 1.1.3) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
  - 1.1.4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
  - 1.1.5) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร



- 1.1.6) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- 1.1.7) การรณรงค์โกลบตอซัง
- 1.1.8) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
- 1.1.9) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
  - 1.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
  - 1.3.1) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอนและน้ำ
  - 1.3.2) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน

## 2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
  - 1.1.1) การวิเคราะห์ดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
  - 1.1.2) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
  - 1.1.3) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
  - 1.1.4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
  - 1.1.5) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
  - 1.1.6) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
  - 1.1.7) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
  - 1.1.8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
  - 2.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
  - 2.2.2) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
  - 2.2.3) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
  - 2.2.4) เพิ่มพื้นที่เก็บกักน้ำด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น บ่อตักตะกอน คันคูรับน้ำรูปแบบต่างๆ
- 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
  - 2.3.1) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
  - 2.3.2) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
  - 2.3.3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
- 2.4) ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (Zoning by Agri-Map)

## 7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

### เขตพื้นที่เกษตรกรรม

#### 1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)
- 1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)



1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

**2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) ใช้หลักการตลาดนำการผลิตโดยการเลือกชนิดพืชที่ตลาดมีความต้องการสูง และมีตลาดรับซื้อในท้องถิ่น ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.4) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา การใช้เทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพ การยางแห่งประเทศไทย)

**พื้นที่แหล่งน้ำ** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ ตารางที่ 7-2 (สำนักงานชลประทานประจวบคีรีขันธ์)

2.2) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

## 7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.1 ต้องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก ขุดบ่อน้ำบาดาล เพิ่มความลึกของสระน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน ในพื้นที่นอกเขตชลประทานทางทิศตะวันตกของตำบลหาดขาม หมู่ที่ 4, 5, 6, 7 และหมู่ที่ 2 บางส่วน

7.2 ต้องการขุดลอกอ่างเก็บน้ำทุกอ่าง และขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่หมู่ 6 และหมู่ที่ 9

7.3 ต้องการการแก้ปัญหาน้ำชลประทานไม่เพียงพอ รวมทั้งบางส่วนการส่งน้ำไม่ถึงปลายน้ำ

7.4 ต้องการขยายท่อส่งน้ำชลประทานในพื้นที่ชลประทานหมู่ที่ 2 และ 8

7.5 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการใช้และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพ การจัดการดิน และปุ๋ยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

7.6 ต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำเกษตรกรรมเป็นพืชผสมผสาน

7.7 ต้องการสร้างฝายน้ำล้น บ่อดักตะกอน ทางเบนน้ำ ป้องกันการสะสมของตะกอนดินในแหล่งน้ำ



- 7.8 ต้องการให้มีการควบคุมราคาปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์
- 7.9 ต้องการการรวมกลุ่มเกษตรกร โดยให้หน่วยงานภาครัฐเป็นที่เลี้ยง
- 7.10 ต้องการความรู้เรื่องการปลูกข้าว และสนับสนุนพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่
- 7.11 ต้องการความรู้เรื่องการทำการใช้สารชีวภัณฑ์และการเลี้ยงแตนเบียน เพื่อกำจัด  
หนอนและแมลง ซึ่งในพื้นที่มีปัญหาหนอนหัวดำและแมลงค้ำหนามมะพร้าว หนอนเจาะใบขนุน
- 7.12 ต้องการสร้างแหล่งอาหารให้แก่ช้าง เนื่องจากช้างเข้าทำลายพืชผล
- 7.13 ต้องการตรวจสอบเขตที่ดิน เอกสารสิทธิ์หมู่ที่ 5, 11 และ 4 บางส่วน อยู่ในพื้นที่  
ป่าไม้ถาวร



ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
เขตพื้นที่เกษตรกรรม	การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 1,159 ไร่	1.1.1) การวิเคราะห์ดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	7,500
	1.1.2) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	5,000
	1.1.3) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	15,000
	1.1.4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	1,500
	1.1.5) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	5,000
	1.1.6) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	10,000
	1.1.7) การรณรงค์โกลบตอซัง	7,000
	1.1.8) การจัดหาปุ๋ยไนโตรเจน	8,500
	1.1.9) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,500
	1.2) การบริหารจัดการน้ำ	
	1.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	35,600
	1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	1.3.1) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	60,000
	1.3.2) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน	12,000



ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 40,254 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 13,499 ไร่	1.1 การวิเคราะห์ดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	60,000
1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 18,850 ไร่	1.2 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	15,000
	1.3 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	150,000
	1.4 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	15,000
	1.5 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	20,000
	1.6 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	150,000
	1.7 การจัดหาปุ๋ยไนโตรเจน	340,000
	1.8 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	6,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	1,780,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	8,000,000
	3.2 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	360,000
	3.3 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	200,000
	4. ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าในพื้นที่ไม่เหมาะสม (Zoning by Agri-Map)	250,000

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ



ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	หน่วยงานรับผิดชอบ
<b>1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม</b> 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 1,714 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องเทคโนโลยีการผลิตข้าว 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	- สนง.พาณิชย์จังหวัด/สนง.สหกรณ์จังหวัด - กรมการข้าว
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 40,254 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 13,499 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 18,850 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช 2. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 4. สร้างแหล่งอาหารให้ช้างป่า ลดการเข้าทำลายผลผลิต	- สนง.พาณิชย์จังหวัด/สนง.สหกรณ์จังหวัด - กรมวิชาการเกษตร - อุทยานแห่งชาติ
<b>2. พื้นที่แหล่งน้ำ</b> เนื้อที่ 915 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ 2. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล	- สนง.ชลประทานประจวบคีรีขันธ์ - หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล



ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่องตำบลหาดขาม แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569) โดยกรมพัฒนาที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569	
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม 1.เขตทำนา	<b>1. การปรับปรุงบำรุงดิน</b>													
	การวิเคราะห์ดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	ราย	30	30	30	30	30	150	7,500	7,500	7,500	-	--	37,500
	การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	50	50	50	50	50	250	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	22,500
	การผลิต-จัดหามูลคัฟันทูพืชปุ๋ยสด	ตัน	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	2.5	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000
	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	1	1	1	1	1	5	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
	การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	กลุ่ม	1	1	1	1	1	5	10,000	10,000	10,000	-	--	30,000
	การรณรงค์เฝ้าสังเกตข้อชั่ง	แปลง	5	5	5	5	5	25	3,500	3,500	3,500	-	--	10,500
	การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	5	5	5	5	5	25	8,500	8,500	8,500	-	--	25,500
	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ไร่	10	10	10	10	10	50	1,500	1,500	1,500	-	--	4,500
	<b>2. การบริหารจัดการน้ำ</b>													
	การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	สระ	2	2	2	2	2	10	35,600	35,600	35,600	35,600	35,600	178,000
	<b>3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน</b>													
	การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	ไร่	400	400	359	-	-	1,159	320,000	320,000	287,000	-	-	927,200
การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน	กล้า	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000	



แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569	
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	<b>1. การปรับปรุงบำรุงดิน</b>													
1. เขตปลูกพืชไร่	การวิเคราะห์ดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	ราย	400	400	400	200-	200-	1,400	60,000	60,000	60,000	30,000	30,000	240,000
2. เขตปลูกไม้ผล	การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000
3.เขตปลูกไม้ยืนต้น	การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	5	5	5	5	5	25	150,000	150,000	150,000	150,000	150,000	750,000
	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000
	การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	4	4	4	4	4	20	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000
	การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	กลุ่ม	10	10	10	-	-	30	150,000	150,000	150,000	-	-	450,000
	การจัดหาปูนโดโลไมท์	ตัน	200	200	200	-	-	600	340,000	340,000	340,000	-	-	1,020,000
	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ไร่	400	400	400	-	-	1,200	6,000	6,000	6,000	-	-	18,000
	<b>2. การบริหารจัดการน้ำ</b>													
	การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	สระ	100	40	40	40	40	260	1,780,000	712,000	712,000	712,000	712,000	4,628,000
	<b>3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน</b>													
	การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	ไร่	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	8,000,000	8,000,000	8,000,000	8,000,000	8,000,000	40,000,000
	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน	กล้า	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	1,500,000	360,000	360,000	360,000	360,000	360,000	1,800,000
	การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	100	100	100	100	100	500	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000
	4. ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าในพื้นที่ไม่เหมาะสม	ไร่	100	100	100	100	100	500	250,000	250,000	250,000	250,000	250,000	1,250,000

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ



## เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2564. ข้อมูลจำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหาดขาม (ณ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564). กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2564. รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลหาดขาม ปี 2564. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. หมอที่ดินอาสาตำบลหาดขาม ปี 2564. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2564. จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2564. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2562. สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ปี 2532-2561). กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. ข้อมูลทรัพยากรดิน. ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ไฟล์ข้อมูล.
- ศันสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรพิง. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.
- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. ปทานุกรมปฐพีวิทยา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง. ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579). ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. แผนพัฒนาภาคเหนือ. ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหาดขาม. 2563. รายงานการสำรวจสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน ปี 2563. ไฟล์ข้อมูล
- FAO. 1974. A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report. (AGL/INS), Rome.
1993. Guidelines for Land Use Planning. Rome.



- ADB. 2012. The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries. Mandaluyong City, Philippines.
- NRC. 1975. Land Use Planning. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.
- Vink, A.P.A. 1975. Land Use in Advancing Agriculture. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.



## ที่ปรึกษา

นายอนุวัชร	โพธินาม	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต เขต10
นายสะอาด	บุตรเล็ก	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์
นายทศนัศน์	รัตนแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

## คณะผู้จัดทำ

นายบุรินทร์	เจียมจำนงค์	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
นายเมธา	ศรีทองคำนิก	นักสำรวจดินชำนาญการ
นางสาวอรพินชา	วรภักดี	นักสำรวจดินชำนาญการ
นายวิศรุฒ	อนันต์เดโชชัย	เศรษฐกรปฏิบัติการ
นางสาวฐิติพรรณ	ธนชัยกุลโรจน์	นักวิชาการเกษตร
นายคุณเดช	แก้วรักษา	นักวิชาการเกษตร

